

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hasdos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitóliter petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 52

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, augusztus 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- A haldokló érsek.
- Mi történt Aradon egy hónap alatt?
- A primadonna osztrigái.
- Kovács Gyula fogságban marad.
- Vilmos császárt Bochumba várják.
- Tulzsufolt autobus-kocsik.
- Hétfőn itélnek a horvát bán merénylői felett.
- Csávossy báró orvosai.
- Mennyit nyertek a Springer lovak?
- Forradalmár török katonatisztek.
- Tarkaságok.

Jukics és Kovács

Arad, augusztus 9.

Egyforma pózzal követte el mindegyik a merényletet és most a menekülésben mindkettő hasonlít egymáshoz. Merész nekilendüléssel mindegyik a világtörténelem hasábjaira akart ugrani. Az egyik, mint „Horvátország zsarnokának“, a királyi biztosnak kiírta, — a másik pedig, mint aki megszabadítja Magyarországot az „alkotmány hóhéraitól“. A merénylet egyiknek se sikerült. Amikor a bírói eljárás következik, kiderül, hogy ez is, az is elmebajos. Az egyik abszolút elmebeteg, a másik csak arra az időközre, a mialatt a parlamentben a merényletet elkövette. Azon túl és azon innen az eszének nincs baja.

Mi nem kívánjuk okvetlen minden bűnnek kegyetlen megtorlását, amely a megtörténtet meg nem történné úgy se teheti. Valamennyire azonban mégis összeférhetetlen: ez a póz és ez az elmezavar. A mikor Kovács Gyula a szanatóriumban, a rabkórházban a virágokat kapta, a vidéki

üdvözlőket előtte felbontották, akkor nem mondta: „ugyan menjetek azzal a sok virággal, az üdvözlőknek meg üzenjétek vissza, hogy egy pillanatra, rettentő izgalom hatása alatt, meghibbant az ép gondolkodásom. Csak nem gondolták, hogy tiszta észszel meg akartam volna ölni Tiszát!“ A virágokra és a táviratokra nem ez volt a válasz. Most azonban, amikor a vizsgálati fogság kezd fárasztó lenni és tovább terjed, mint amennyi idő alatt egy ambiciózus fiatal képviselő a börtönügyet kellően tanulmányozhatja, — most már az elmezavarának, a lelki megrázkódtatásnak jut a főszerepe.

Hasonlóan lesz a rajongó horvát diákból, a nagy horvát függetlenség álmodójából tobzódó eszelős, a kinek viselkedése a fő tárgyaláson mintha pszikiáterek utasításai szerint történt volna. És Jukics védője meg is találja a párhuzamot a maga védettje és Kovács Gyula között. Hogy is lehet arra gondolni, hogy ép észszel valaki arra vete-medjék, hogy a horvát királyi biztos, vagy a magyar parlament elnöke ellen fegyvert fogjon.

A budapesti kir. törvényszék vádnácsa megtagadta Kovács Gyula szabadlábra helyezését. A megtörtént bírói döntés után könnyebb ezzel az ügygyel foglalkozni. Szó sincs róla, mindenki szívesebben keresi a szabadulást, sőt az emberek nagy része, természetes gyöngeségnél fogva, örömebb nyujtaná a kegyelmet, mint a megtorlást. Bizonyos azonban, hogy mihelyt Kovács Gyula az elmeorvosi bizonyítványt veszi védőpaizsául, akkor nincs

joga ezt az esetet politikai célra kiaknázni, abból rokonszenveket sajtolni. Anarchisták között az az elv, hogy a más életét nem kell kimélni, de a magukét se. A kit valakinek kivégzésére kiszemelnek, az két életet kockáztat. Az egyik, — azé, a kit áldozatul szemelt ki, — talán megmenekül; a másik, az övé, biztosan odavész. Az elmebajban való reménység kimarad a számításból. Kétségtelen, hogy Kovács Gyula se gondolt előre arra, hogy ha valami baj lesz, majd az orvosszakértők segítenek; de most, hogy utólag segítségül veszi őket, teljesen jelentéktelenné, semmivé aprította a szenzációt, amelynek központja volt. Mert az örület, a mely a parlamentben brovningot adott valakinek a kezébe, egy zsákhordót is ellephetett, — a zsákhordó pedig nem kapott volna virágokat és nem tarthatott volna az ellenzéki érdeklődésre számot. És ha a tettért csak az elmének félrerándulása a felelős, akkor mindegy, hogy ez Kovács Gyulánál, vagy a zsákhordónál esett meg.

Azért kár lenne azt mondani, akár Jukicsnak, akár Kovácsnak: „ha már elkövetétek a merényletet, legyen bátorságotok nyugodtan és önérettel, a felelősséget egészen elvállalva, a törvény elé állani.“ Kár, mert ha az elmebaj révén megszabadulnának, vagy az egyik is közülök, nem volna olyan baj, hogy rekriminálni kellene. Hanem figyelje meg ezeket az eseteket az olvasó, a politikának csöndes szemlélője. És majd ha újra valahol politikai izgalmak törnek ki, amelynek hullámai alatt valaki újra merényletre adja a fejét és ha újra csodál-

Csudálatos megérzés.

Irta: Vértessy Gyula.

A nehéz esőcseppek pattogtak a vizes aszfalton. Szomorú, csatakos idő volt. Az emberek, a kávéház ablakából nézve, átsuhanó, néma árnyaknak látszottak, melyek mintha csak rövid szabadságra rebbentek volna ide a másvilágról.

Néha egy-egy csenevész alak megállt a pompásan kivilágított, fényes berendezésű kávéház előtt és irigykedve nézett a kövér, egészségeseknek látszó, vastag szivarokat szívó s konyakospoharakat hajtogatató urakra, akik pedig közelebb álltak a jótékony gutához, mint ő.

Csak hogy persze ő kívánta volna a gutát, hogy holnap ne kezdődjék előlről a nyomoruság, mi pedig, akik bennt ültünk, egyelőre nem nagyon kívántuk.

A doktor, akivel együtt ültünk, nagyot ásított és épen indulni akart, mikor az ablak előtt megállt egy asszony és erősen integetett befelé.

- Nene, Kerekesné! Ugy látszik rosszul van az ura.
- De hát miért nem jön be?
- Tudom is én! Azt hiszi, hogy így gyorsabban kimegyek.
- Mi baja az urának?
- Hát nem emlékszel a Kerekes-históriára a lapokból?
- Ez a Kerekes az, akit egy éjjel összeszurkálva találtak a lakása előtt?
- Ez. Most se derült még ki, hogy ki szurkálta össze. A rendőrség hetek óta hiába kutat.

Tragikus eset. A férfi fiatal férj, alig pár hónapja nősült. Alig épül fel valaha. Csudálkozom, hogy eddig is kibirta. Csak a felesége önfeláldozó ápolásának köszönheti, hogy még él. Bizony, inkább annak, mint nekem. De ő azt hiszi, hogy én isten vagyok, aki csudát csinálhatok. Akkor éjjel engem hívott s azt hiszi, megmentettem az ura életét. Azóta minduntalan értem szaladgál. Pedig én se tudok mást csinálni, mint nézni a kinjait. S a legiszonyabb, hogy még elhuzhatja egy-két napig. Holott megváltás lenne rá, ha meghalhatna már. De az asszony nem engedi. Ugy látszik a szerelem erősebb a halálnál is. Megyek már, megyek! Nézze meg az ember, milyen dühös ez a kis hörcsög! Még bejön és skandalumot csinál. Szervusz! A viszontlátásig...

Nem tudom, mi lett, de az asszonykának, a homályos ablaküvegen át bevilanó sötét, szuró tekintetét sehogyse tudtam elfeledni.

Rég elment már, de én még mindig éreztem ezt a tekintetet. Behúztam az ablakfüggönyt is, de azon is átütött és étetet, bántott tovább.

S mint ott ültem egyedül várva vissza a doktort és azon igyekezve, hogy ezt az arcot, amelyhez elvégre is számom közelem sines — kikergesem az agamból, — egyszerre csak valami belső hang sugdosni kezdte:

— Gyilkos tekintet! Ez az asszony ölni is tud!

Csudálatos izgatottság vett rajtam erőt s valami sajátságos indulat, melynek nem tudtam ellentálni, kergetett. Látnom kellett azt az asszonyt, beszélnem kellett vele, hogy kikergessem a fejemből ezeket az örült gondolatokat.

Mert elvégre is ez csak örület! Hallok egy történetet, hogy az utcán összeszurkálva találta egy embert; látom annak az embernek a feleségét, akiről hallok, hogy önfeláldozással ápolja az urát és nekem egyszerre, ennek az asszonynak az egy tekintete azt szuggerálja, hogy ő volt a gyilkos; ő akarta megölni az urát.

Gondolkozás, logika s a legkisebb pozitív gyanu nélkül ráfogom valakire, hogy gyilkos akart. Ez csak közel áll az örültséghez!

A doktor, beszéde folyamán azt is megmondta, hogy melyik kórházban fekszik a beteg s így még kevésbé tudtam ellentálni a vágnak, hogy felkeressem az asszonyt és vagy belássam ennek az én ostoba sejtelmemnek a hiabavalóságát és megnyugtassam magam, vagy...

— Megtaláld a gyilkost! — sugta megint az előbbeni belső hang.

Lehetséges, sőt bizonyos, hogy önök előtt, tisztelt olvasók, komikusnak tűnik fel, hogy éberem, józan észszel az ember fantáziája ilyen gondolatokat érleljen, de a dolog úgy történt. ahogy leírom. Neveessenek ki érte, de én hiszem, hogy itt a lelkeknek ama sajátságos, különös, megfoghatlan érintkezéséről volt szó, amelyet nem tud megmagyarázni senki s amelyben nem is lehet senki, míg vele magával nem esik meg az eset.

Megnéztem az órát. Pont hat óra volt. Lényegesen tartottam, mert biztosra vettem, hogy a sebesült elszálló lelke érintette a lelkemet örömtájjá indulóban.

Hat óra után öt perccel ért oda a kocsim a kórházhoz. Elvezettek a Kerekes szobájához. A doktor ép akkor jött ki.

ják abban az elszántságot, a merészséget, a fanatizmust, az eszmék szuggeráló erejét, akkor a higgadt és tapasztalt olvasó felelje ezt a csodálkozóknak; „barátim, várjuk meg a míg a hős elhozza — az elmeorvosi bizonyítványt.“

A haldokló érsek.

— Intimitások Samassa Józsefről. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Szeliden, a halált várva fekszik rezidenciájában a legkiválóbb magyar főpapok egyike: Samassa József egeri érsek. Csak most ülte meg, hatvan esztendő jubileumának szép ünnepét és ime már az elmúlás puha szellője lengi körül ősz alakját. A 84 esztendő agastyán márelbucszott az élettől és napok, talán csak órák kérdése, hogy örökre elszenderül az agg egyházfő. Ezt az utolsó napokig titkolni igyekeztek, de már mindenki tudja Egerben, hogy Samassa József betegágya körül a halált várják.

Nagy feltűnést keltett tegnap Egerben, hogy Szmrecsányi Lajos érseki koadjutor gyalog ment a Kossuth-terem keresztül a püspöki rezidenciába, ahol Samassa József, a 84 éves főpásztor utolsó óráit éli. Szmrecsányi az érseki palotába ment, ahonnan rövid néhány perc múlva a szerviták templomába tartott.

A lakosság között hirtelen az a hír terjedt el, hogy Samassa József érsek fel akarja venni az utolsó kenetet. A hír valóban bizonyult. A szerviták házfőnöke azonnal a nagybeteg főpásztorhoz ment, akit meggyöntatott. Még aznap este Szmrecsányi Lajos koadjutor felhívta az Egerben tartózkodó összes világi papokat és szerzeteseket, hogy csütörtök reggel kilenc órára teljes papi ornátusban jelenjenek meg a főszékesegyházban. A papok és szerzetesek az utasításhoz képest karíngben, a kanonokok pedig lila gallérban gyülekeztek. Féltnéz megindult a menet az érseki rezidencia felé. Szmrecsányi koadjutor haladt a menet élén fekete nehéz selyemruhában, teljes érseki díszben. Felette baldachint tartottak. A papok pedig kettős sorban égő gyertyákkal haladtak az Eszterházi-parkon és a Széchenyi-utcán ke-

resztül. A különös menethez csatlakoztak a járókelők.

A papság az érseki palotába ment, ahol a nagybeteg Samassa József várta a papságot. A menet az érsek betegszobájába tartott. Samassa József ágyában fektült teljes egyházi ornátusában. Szmrecsányi Lajos az ágyhoz lépett, a papok pedig némán meghajolva körülállták. Szmrecsányi koadjutor azután feladta az agg főpásztornak az utolsó kenetet. Samassa felemelkedett ágyából és halk hangon, latinnyelvű beszédet intézett a papsághoz. Megható jelenet következett ezután. Samassa beszéde végén annyira elérzékenyült, hogy sírni kezdett. A papok is sirtak, mint a gyermekek. A kardinális láthatólag erőt vett elérzékenyülésén és kissé emelkedettebb hangon folytatta:

— Eljétek magatokat tul a földieken. Lelketek emelkedjen fel az ég felé, szolgáljátok a krisztusi tanításokat és tartsatok meg jóemlékezetekben engemet.

Az érsek ezután átszellemült arccal csókra nyújtotta az eléje járuló papságnak gyűrűs kezét. Először Szmrecsányi koadjutor, majd a papok csókolták meg, az utolsó kenetet felvett agg főpásztornak kezét. Ezután áldásosztás következett és a papság némán meghatva hagyta el főpásztorának betegágyát. A nagybeteg érsek ezután visszahanyatlott ágyába és fogfájásról panaszkodott környezetének. Érdekes, hogy elhívták hozzá a fogorvost, aki *plombirosta a beteg fogat*. A nagy lelki megrázkódtatás használt Samassa állapotában, mert — a mint ma jelentik — a beteg főpap délelőtt jobban érezte magát.

Az egeri egyházmegye élére Samassa mint protekció nélkül való, egyszerű sorsbeli pap került, de ha katonai pályán szolgált volna, biztos, hogy már rég hadtesteket dirigálna, s ha polgári pályán marad meg, akkor is az élre sodorta volna a maga egyéniségének erős öntudata és kiváló talentuma. Az a sok energia és az a hatalmas szuverén hajlam, mely elkeveredett benne vérenek törvényei szerint, nem oszlott el és nem alakult át jellemében akkor sem, amikor reverendát öltött magára és egészen a papi hivatásnak adta oda az életét.

Mindig nyakas, autokrata hajlamosságú ember volt, kinek nemcsak a jelleméhez, de a gondolkodásához sem fért a szentimentalizmusnak még az árnyéka sem. Hogy, miként vélekedik róla: környezete és a papsága, nem törődött soha vele, neki azonban volt véleménye mindenkiről s magáról Eger városáról is, ahol egyfolytában pár hónap hiján negyven esztendőt töltött. Beszéli, hogy évekkal előbb elkészített végrendeletében hatalmas összegeket hagyományozott különböző jótékony célokra, de merne csak valaki előállani azal, hogy ezt, vagy amazt az intézményt figyelmébe ajánlja, majd elmondaná az ő dandárnoki modorában a nézetét az ilyen éretlen figyelmességekről.

Samassa József hat évtizedes papi pályája alkalmából a feléje terelődő érdeklődésnek jóval inkább az ember a centruma, mint akár a politikus, akár az egyházi férfiú. Mert, ami érdekes, különös, szimpatikus vagy nyugtalanító volt benne, mind markáns egyéniségének a következménye s annak a sajátos modornak, mellyel a maga képére formált át mindent, ami körülötte van. A magyar főpapi világban kevés olyan egyházi férfiú található, aki puritán viláffelfogásban és szigorú elvekben az övéhez hasonló következetes programot vitt volna keresztül. Negyven év alatt milliók tömegére menő jövedelem gyűlt össze kezén érseki bevételeiből, élete azonban, mint érseknek sem volt külön teológiai tanár, vagy miniszteri tanácsos korabeli életénél.

Az érsekség maga akkora hatalom nagy hírtekaival Eger városában, hogy az egész város, mint valami fejedelemségnek a székhelye, ennek a hatalomnak a szellemét tükrözi minden emóciójában. Aki először fordul meg ennek az egyházi országrésznek központjában, a külső jelekből és tényekből mindjárt megkapja, ha sohasem olvasott, vagy hallott róla, annak a hatalomnak az impresszióját, melyet a klérus évszázadokon át két kézzel szorongatott, hogy idáig kezekbe oda ne engedje. Az érsekség itt azt jelenti, amit Bécsben az udvar, vagyis valamelyik kis német hercegségben a fejedelemség. Ez van, ez létezik egyedül, a többi csak staffázs körülötte s ami fényt tud csillogtatni, azt is ennek a napnak a sugárzásától kapja. Pyker érsek építette a gyö-

— Ugye, meghalt.
A doktor megütközéssel nézett rám. A kérdésért is, meg azért is, hogy ott látott.
— Ugye, meg? Öt perc előtt.
— Körülbelül. De mit keresel te itt?
— A gyilkost keresem.
— Megörültél?
— Lehet, hogy valami kezdődő agybaj kergetett ide, de az is lehet, hogy más. Menjünk be. Bementünk. A fiatal, csinos arcú, barna haja férfi ott feküdt az egyszerű kórházi ágyon és arcára az apáca minduntalan ráborította a fehér leplet, de az asszony szinte indulatosan mindig félrehajtotta s fuldokolva zokogta:
— Látni akarlak! Látni akarlak!
Azután feléje hajolt, simogatta a halott homlokát és beszélni kezdett hozzám:
— Mégis elmentél! Mégse tudtál megbocsátani! Csak még egyszer nézz rám, te édes, te drága! Csak egyszer, csak egyszer! Csak egy szóra nyisd ki a szádat. A szép, okos, csókos szádat, amelyikkel mégis csak engem csókoltál legszerelmesebben. Mást is, de nem úgy, ahogy engem. És mégis azért a csókért halsz meg. Csak egy szót! Csak azt az egy szót!
— Vigyázz jól minden szavára! Még elárulja magát.
— Te ember, csak nem hiszed komolyan?
— De hiszem.
— Hogy ő ölte volna meg? — suttogta a doktor. — De hiszen ez lehetetlen. Az utcán találták. Onnan hozták be. S miért tette volna? Hiszen imádták! Mindene volt neki. Miért tette volna?
— Tudom is én, miért? Azt tudjuk legjobban meggyölni, akit legjobban szeretünk. Boszu,

féltékenység, vagy mit tudom én, mi vezethette a gyilkos kezét.

— Neked igazán bajod baj! Imádták egymást. S a férj csak szólt volna, ha csakugyan...

— Miért szólt volna? Láttam, hogy az asszony megbánta, amit tett, amint mondtad, önfeláldozással ápolta, hát megbocsátott neki. Meg azután talán érezte is, hogy az asszonynak igaza volt. A férj megbocsátott. De amikor meghalt, a lelke nem hazudhatott tovább. Mert a lélek az igazságot keresi. S általam keresi.

— Csakugyan beteg vagy.

— S eljött hozzám, mielőtt végleg elment volna innen. Megérintette a lelkemet s ide küldött.

A doktor karanfogott, s el akart cipelni, de én nem mentem. Kegyetlen, vad gondolat lett felettem urrá. Éreztem, hogy arról van szó, hogy vajon nem az örütség hajtotta e ide? Meg arról, hogy meg tudjam az igazat. Nem akarom én ezt az asszonyt a bíró elé vinni; megbűnhődött ő már érte, ha bűnös volt, csak akarom tudni, hogy az volt-e?

Odaléptem az asszonyhoz s halkán a fülébe suttam:

— Miért ölte meg, ha szerette?
Rémes, vad kiáltással sikoltott fel, azután ájultan végigzuhant a padlón, mint egy darab fa.

A doktor élesztgette az asszonyt, közben pedig engem szidott és kergetett ki:

— Te leszel a gyilkosa ennek a szegény asszonynak, ha fel nem hagysz az örütségeiddel! Eredj, hogy itt ne lásson, mire magához jön.

Kisiettem. Szégyeltem magam, hogy ostoba-

ságot követtem el. Szégyenletes ostobaságot és lelketlenséget. Szerettem volna felpofozni magamat érte.

A doktortól pedig egypár napig ugyancsak volt mit hallgatnom. Csufolt a telepátiummal és a Lipótmezőre küldözgetett. Hanem tegnap este szokatlanul komolyan és izgatottan jött a kávéházba. Látszott rajta, hogy zavarban van velem szemben, akár is mondani valamit, meg nem is. Végre mégis elkezdte:

— Nem akartam neked szólni, mert féltelék tőle, hogy olyanokban higgy, amelyek lehetlenségek. De hát ez az eset pusztán véletlen. Kerekéné föbelötte magát. Csakugyan ő volt a férje gyilkosa. Nézd, ezt a levelet írta nekem a halála előtt:

— A barátjának igaza volt! Azt hittem, hogy szeretője van az uramnak, hát meg akartam ölni. Azután megbántam; ő is megbocsátott. Együtt eszeltük ki az utcai támadást. Megöltem azt, akit legjobban szerettem. Megyek utána. Ne engedjen felboncoltatni...

— Sajnálom, hogy igazam volt — mondtam mélyen megrendülve.

— Hidd el, hogy pusztán véletlen volt. A képzeleted izgatott volt, regényt szőtt s véletlenségből egy fonál összeért a valósággal.

Csodálatos meghatottság vet rajtam erőt. Hát csakugyan lennének olyan erők, érzések és kapcsok, amelyek teljesen különváltak a testi világtól?

— Pusztán véletlenség lehetett — folytatta s fejezte be a doktor. — Gondolkozni se érdemes rajta. Az ilyen dolgokban ugye lehet eligazodni. S elvégre annyi joga csak lehet a hatalmas nagy természetnek, hogy egypár talányának a megfejtését magának tartsa fel.

nyörű és hatalmas katedrálét, mely a római Szent Péter templom mintájára készült s az a nevezetessége, hogy a legnagyobb az országban. *Eszterházy* érsek alapította a lyceumot csillagvizsgálójával, 60.000 kötetes könyvtárával, teljes egyetemnek való fakultásaival. *Bartakovich*-nak az volt az ambíciója, hogy az országutakat hozza rendbe és a várost díszítse, vagyis többé-kevésbé mindenik reflektált arra az elismerésre, melyet úgy hívnak, hogy az utókor hálás emlékezete.

Samassa nem kereste bizony az élő kártársaknak a népszerűségét sem s amit ő átvett elődtől, azon nem engedett egy jottányit sem változtatni. A város közepén érseki *istállók* vannak, melyeket szeretett volna Eger tanácsa nem egyszer elhelyeztetni s deputációkkal is járult az egyházfő elé az istállók ügyében. Az eredmény meg is lett.

Maradtak a helyükön.

A városban terül el a nagyterjedelmű, husz holdnál is nagyobb érseki kert, mely a főtemplomtól egészen a vasutig lehúzódik. Ez a kert egyik részével legalább, ténylegesen utjában áll a város fejlődésének. A vele átellenben levő oldal modernül ki van építve, egyenes utcásor vonalában halad díszes, csinos házaival és épületeivel. Egyelőre azonban az utcának csak ez a része fejlődhetett, mert az utba eső érseki kert megfelelő részét a város nem kapta meg, akárhogyan áhított utána.

— Maradjon, ahogy van! — mondta újból a szigorú érsek s Eger, ha le is késett ezzel pár évtizedet a fejlődésével, megmásítani még sem bírta a fejedelem makacs elhatározását.

Istállók a város közepén és ismét kaszáló a város közepén, az érseki kertből kiágazó, így fest most a csendéleti nyájasságokat lehellő tájkép az egri amazonok és Dobó István vezér metropolisában.

Egy tekintélyes egri notabilitás dicsekedve említette, hogy olyan gyógyvize van az érseki kert fürdőjének, hogy szakemberek is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak róla. Az egész gyógyviznek épen csak az a baja kicsit, hogy nincsen kellőképpen, a mai igények szempontjából megszervezve. Vagyis a melegvíz megvan, de nincs meg hozzá a keret, az építkezések, a berendezés „a publikum számára való alkalmatlanság.” Pedig meglehetősen idegenforgalmat tudna teremteni, ha értéke szerint kihasználhatnák. Ehez azonban az érsek beleegyezése kellene, már pedig Samassa évekként előbb is, mikor Eger városa ezt az eszmét felvetette, úgy vélekedett, hogy amíg ő él, ne bolygassa meg senki az érseki uradalom természetét. Nem is bolygatta, mert úgy sem teheti s ha már egyszer a vétőt kimondta a főpap, az ellen egyhamar nem lehet apellálni.

VIDÉK.

Lipót Szalvátor főherceg Resicabányán.

Lipót Szalvátor főherceg, a király veje, e hó hatodikán Resicabányára érkezett. A főherceg a délvidéki tüzérségi hadgyakorlatokat használta föl arra, hogy a szabadalmazott osztrák-magyar államvasutársaság uradalmait és gyárait megtekintse. Kiséretében *Eisner* ezredes volt. A főherceg hatodikán, reggel kilenc órakor érkezett Várbozsánba, ahol *Veith* Béla udvari tanácsos, igazgató és *Bálint* Miklós üzemigazgató fogadta. Az ottani mezőgazdasági gépgyár megtekintése után a társasági automobilon Vaskón keresztül Resicabányára érkezett. Lipót Szalvátor és kísérete Resicabányán az igazgatósági villában szállott meg és ott megebedt. Az ebéden a főhercegen és *Eisner* ezredesen kívül *Veith* Béla igazgató, *Bálint* Miklós és *Müller* Ottó üzemigazgatók vettek részt. Délután a főherceg az olvasztóműveket tekintette meg s estefelé kiatózkodott a Klause villába,

ahol *Kubányi* Endre erdőfelügyelő fogadta. Ott megvacsorázott és meghalt. E hó hetedikén a főherceg kíséretével visszatért Resicabányára. A nap ismét a gyárak megtekintésével telt el. Az ebédet a főherceg az igazgatósági villában fogyasztotta el. Estére vacsorára és éjjeli szállásra ismét a Klause-villába autózott ki, majd a völgyzárógátat és vízműt tekintette meg. A főherceg Resicáról Bálintra utazott, hol részt vett az ottani tüzérségi gyakorlatokban.

A temesmegyei jegyzők és az új adótörvények. *Sörényi* Gyula parádi jegyző nyílt levelet intézett *Bürger* Ferenc zádorlaci jegyzőhöz, a temesmegyei jegyzőegyesület elnökéhez. E nyílt levélben *Sörényi* rendkívüli közgyűlés egybehívását kéri, hogy azon a jegyzők tiltakozásának az új adótörvények révén rájuk váró munkatöbblet és az ellen is, hogy a személyzettszaporítással, amely pedig, a legtöbb helyütt elkerülhetetlenül szükséges, még jobban megterheljék a súlyos pótdadók alatt nyögő községeket. Ma telefonon kérdést intéztek a nyílt levél ügyében *Bürger* Ferenc egyleti elnökhöz, aki a következő választ adta:

— Rendkívüli közgyűlést nem hívok össze, mert az idő rövid, de *Sörényi* felhívásának tartalmát helyeslem és azt, mint a mi véleményünket a kolozsvári kongresszus elé terjesztem.

A primadonna osztrigái.

— Rejtélyes nő a háttérben. —

Távirati tudósítás.

Szabadka, augusztus 9.

Kovács Lili, *Krémer* Sándor szintársulatának szépséges, temperamentumos primadonnája a múlt hetekben hirtelen váratlan megbetegedett Baján. A bemutatkozó előadások után egyszerre elünt a színpadról és lakásán hosszú ideig gyötrő lázban feküdt, míg fiatalága végre is legyőzte a kórt és tegnap este már föl is lépett a *Gül* baba *Gábor* diákjában.

A hirtelen megbetegedés körül bűnügy szövődött, mely esetleg, ha a megindított nyomozás eredménnyel jár, még szenzációkkal szolgálhat. *Kovács* Lili azoktól az osztrigáktól betegedett meg, melyeket *Bajára* érkezése után küldtek a címére Fiuméből. Ezek körül az osztrigák körül keletkezett a bűnügy.

A veszedelmes osztriga-küldemény kézbesítésekor *Kovács* Lili a szállítólevélből nyomban meggyőződhetett, hogy azzal egyik tisztelője kedveskedett neki Fiumében jártában. A név elolvasásakor azt mondta: Kedves, nagyon kedves fiu — és a osztrigákból elfogyasztott egyet kettőt jóízűen. Alig múlt el azonban pár perc, egyszerre rosszul lett és ágyba feküdt, melyből csak hetek múlva kelhetett föl. Közben azonban kiderült, hogy az illető ur, kinek nevével a küldemény érkezett, a kérdéses időben nem is járt Fiumében s így annál kevésbé küldhetett onnan osztrigákat. Sőt maga is a legnagyobb meglepetéssel hallotta, hogy milyen szerep jutott neki a primadonna megbetegedésében és sürgette, hogy lépjenek fel az osztrigák rejtélyes küldője ellen. A vége a fölfedezésnek egy büntetőfőjelentés lett, mely *Kovács* Lili sajátkezű aláírásával a fiumei rendőrségre repült. A nyomozás eddig csak azt tudta megállapítani, hogy az osztrigákat egy urinő adta fel — sajátkezűleg, most azon fáradoznak, hogy közelebbi adatokat szerezzenek a rejtélyes nőre vonatkozólag.

Szóval a primadonnának boszúból küldték a valószínűleg megmérgezett csemegét s ezért kellett hetekig szenvednie. De hát ilyen a vérbeli primadonna sorsa. Aki olyan szép, olyan művésznő és akinek olyan sok tisztelője van, mint *Kovács* Lilinek, annak ellensége is akad — egy légiónyi.

Csávossy báró orvosai.

— Rágalmazási perek az orvosi bizonyítványok miatt —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 9.

Néhai *Csávossy* Gyula bárót rokonai a múlt évben szanatóriumba zárták több orvos véleménye alapján. Később az idős bárót törvényszéki orvosok vizsgálták meg és azt konstataáltak, hogy nem elmebajos. Erre elengedték a szanatóriumból, de a kiállott izgalmak annyira megviselték *Csávossy* bárót, hogy rövid idő múlva meghalt. A szanatóriumba záratás alapjául szolgáló orvosi vélemények nem a leghizelgőbb megvilágításban kerültek nyilvánosságra és az ügyben szerepelt elmeorvosok közül ötten és pedig *Hudovernig* Károly, *Fischer* Ignác, *Németh* Ödön, *Konrad* Jenő és *Kiss* Ödön nem nyugodtak bele azokba a periratokba és újságcikkbe, amelyek őket részint gondatlansággal, részint azzal gyanúsították, hogy tudva valótlán orvosi szakvéleménnyel juttatták *Csávossy* Gyula bárót zárt szanatóriumba.

A nevezett öt orvos még a tavasszal folyamodott az igazságügyminiszterhez, hogy hivatali állásukra való tekintettel a közzététel útján indítson rágalmazási pört *Teller* Miksa dr. ügyvéd és *Jendrassik* Ernő dr. egyetemi tanár ellen, akik közül az első *Csávossy* ügyvédje, az utóbbi pedig szakértője volt. Ki akarták továbbá terjeszteni a vádat két budapesti újság ellen is, amelyek nagyon erősen támadták és gyanúsították az orvosokat. A vád részben hivatalból, részben meghatalmazásra elrendeltetvén, két rágalmazási pör indult meg: az egyik Nagyikindán a törvényszék előtt, a másik Budapesten, ahol a vád a sajtóbírósa elé fog kerülni.

A nagyikindai rágalmazási vádban az ottani vádtanács megszüntető határozatot hozott, miután a tényállást és felelősséget nem látta beigazoltnak. Mindazáltal a közzététel felebbezésére a szegedi tábla *Teller* Miksa dr. budapesti ügyvédet és *Jendrassik* Ernő dr. egyetemi tanárt rágalmazás és becsületsértés miatt vád alá helyezte még pedig *Teller* dr. t a miatt az emlékirat miatt, a melyet *Csávossy* képviselőjében a törvényszék elé terjesztett, habár az emlékiratot részben *Csávossy* diktálta és írta is alá. *Jendrassik* Ernő dr. ellen szakértői ellenvéleménye miatt van vád, mivel abban orvostársai rosszhiszeműségét állította és ezzel áthágtá a szakértői vallomás és kritika megengedett határait. Nagyikindán *Teller* dr. és *Jendrassik* dr. ellen a fő tárgyalás szeptember 3-án lesz a törvényszék előtt. Vádló gyanánt a közhatósági sértett orvosok képviselőjében a közzététel szerepel.

A budapesti sajtópör vizsgálatát időközben *Szlavek* dr. vizsgálóbíró számos tanu kihallgatásával szintén befejezte. Ebben a pörben az igazságügyi orvosi tanács véleményét is kikérte a vizsgálóbíró. A tanácsnak nemrég leérkezett véleménye kifejti, hogy az összegyűjtött laikus anyagból nem lehet megítélni, vajon *Csávossy* elmebajos volt-e és be kellett-e őt szállítani zárt gyógyintézetbe. Ezt csak akkor lehetne biztosan megmondani, ha *Csávossy* a tanács maga is megvizsgálhatta volna. *Csávossy* azonban időközben meghalt. Mindazáltal az egészségügyi tanács a begyűjtött anyagban nem talált semmi olyan bizonyítékot, ami azt mutatná, hogy *Csávossy* zárt szanatóriumba helyezése a halálát siettetten volna, vagy pedig az elmebaját állító orvosokat hivatásukban akár rosszhiszeműség, akár gondatlanság terhelné.

A tanács véleményével a budapesti vizsgálat is be van fejezve s itt a vád a két napilapon kívül a pörbeli emlékiratnak sajtó útján való közzététele miatt folyik.

Legközelebb ebben a pörben is a vádirat következik.

Tulzsufolt autobusz-kocsik.

— Sürgős orvoslást. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

A közönség köréből és a sajtó hasábjain felhangzó jogos panaszok és igazságos kritika ellenére sem történt meg a főúti közlekedés veszélytelenítése, illetve rendezése. Az autobusz *körforgalom* ugyilátszik addig várat magára, míg valami végzetes katasztrófa megérteti az illetékesekkel, hogy az üzleti szempontok szigorú szemmel tartásának is vannak határai és a közönség naivitásának, gondatlanságának, türelmének kihasználásával csak oly mértékben lehet visszaélni, amennyire azt az üzleti korrektség megengedi. Az autobusok acélból készült alkatrészei is elkopnak, a vasváz is tönkremegy a kiméletlen és folytonos használat következtében és erről az autobusz felügyelő bizottsága minden hónapban megtartott ülésén az igazgató jelentéséből értesül is. De úgy látszik azt nem akarja észrevenni, hogy ez ideig csak a véletlen, a szerencse és több ehhez hasonló emberi srőkön felül álló hatalmaknak köszönhető a közönségnek az a szimpátiája, amellyel a vállalatot támogatja és amelylyel épen úgy kellene gazdálkodni, mint a gépkocsik acél és vas alkatrészeivel.

A forgalom kettéosztásának hiányánál semmi-vel sem rejt kevesebb veszedelmet a kocsik tulzsufoltsága. Arról nem is panaszképen szólnak, hogy most a cirkusz előadásainak végeztével fülledésig zsúfolják be a kalauzok és az ellenőrök az utazókat a kocsik belsejébe. Ez az autobusok aratása, kivételes állapot, amely néhány nap múlva megszűnik. Azonban a rendes forgalmi időben is *valamennyi kocsi kivétel nélkül tulontul megzsúfolva* száguld végig a főúton és még soha meg nem történt, hogy a rendőrileg megállapított számú utasnál majdnem kétszer annyit vivő kocsiról valakit azzal szállítottak volna le, hogy nincs hely. Az autobusokon a feljárt felett egy *féltényérnyi* nagyságu táblácska van elhelyezve, amelyre „Megtelt” szócika van nyomtatva, de az autobusforgalom megnyitának napja óta sem látta senki a *Megtelt* jelzést a kocsikon. Különösen a nyári kocsik veszedelmessége fokozódik a tulzsufoltság által, mert igen sok esetben megtűrük a kalauzok és az ellenőrök azt is, hogy az utas elfoglalja a lépcsőt, ha már nincs hely a kocsi belsejében és ha már a bentlévők csak úgy térnek el, hogy egymás lábán állnak, vagy egyik a másik ölében foglal helyet. A kalauzokat külön tanfolyamon oktatják ki arra, amit a régi bölcsék a mágiának, a bűvészet legmagasabb fokának neveztek és példaszóban akként fejezték ki, hogy könnyebb a tevének a *tü fokán átjutni*, mint a gazdagnak a mennyek országába kerülni. Az autobuskalauz ért ehhez a tudományhoz, mert az a héring módra egymás mellé préselt utasok között is átfurja magát, hogy jegyet oszthasson és legfeljebb csak egynéhány embernek az egyik szemét üti ki, vagy az orrát veri be. Minthogy azonban nincsen olyan kétszeresen tulzsufolt autobuszkocsi sem, a melyre még *egy ellenőr ne szállna föl*. Ez nem az ellenőrzés miatt történik, hanem azért, mert nagyon jól tudják a vállalat vezetői, hogy annyi utas kerül a kocsira, hogy a kalauz nem győzi a jegyosztást és ezért az ellenőrnek kell segítenie.

A közönség, amelyet mindenre meg kell tanítani, öntudatlanul és a rossz szokás által hitében megtévesztve siet és tülekedik a veszébe. Az autobusvállalat részéről sohasem történt még kísérlet arra, hogy a végzetes szerencsétlenség örvényének szélén száguldó tulzsufolt kocsiról az oda fel nem férőket leszállásra kérjék fel, vagy pláne kényszerítsék és ezért az utasok azt hiszik, hogy nekik joguk van az életüket kockára tenni.

Elképzelhető, hogy milyen közel jár a katasztrófához az autobusz, ha a rendőrség végre szükségesnek tartja, hogy minden féle tekintet félre téve, a kocsik tulzsufoltságának megállítására a legszigorúbb intézkedéseket tegye. Nagyon jól tudjuk, hogy az autobusz-felügyelő bizottság igen jó szemmel nézi, ha a rendőrhatalóság szabadjára hagyja a forgalmat, nem törődik azzal, hogy a lelketlen üzleti kizsákmányolás szempontjai érvényesülnek csak és a közönség testi épsége minden percben kockán forog. Azonban már ez a bizottság sem akarja a lelkére venni egy csakhamar eljöheto szörnyű katasztrófának az odiumát és valószínűleg nem gátolja meg ezuttal, ha a rendőrség kérelhetlenül leszállít minden utast, akinek a megtelt kocsin nem lesz helye. Holnap, vagy holnapután jelenik meg a rendelet és annak még akkor is érvényt szerez a rendőrség, ha minden egyes megállóhelyen és minden kocsin külön külön rendőrt kell is állítania. Annyi panasz gyűlt össze, hogy a legszigorúbb intézkedések megtétele elkerülhetlenné vált.

Kovács Gyula fogságban marad.

— A vádtanács az igazságügyi orvosi tanács döntését kéri. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 9.

Meglehetősen váratlanul értesülhet a közönség, amely Kovács Gyula szabadulását a vizsgálóbíró végzése szerint már a mai napra várta: a vádtanács helyt adott a vizsgálóbíró végzése ellen benyújtott ügyészi felfolyamodásnak, mely a szabadlábrahelyezést ellenezte. Ezzel a döntéssel azonban Kovács Gyula szabadulása csak eltolódott. Az ügy iratai most az igazságügyi orvosi tanács elé kerülnek az orvosszakértők véleményével együtt felülbírálás végett.

Egy órákor délben gyűlt össze a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa, hogy határozzon Kovács Gyula ügyében. A vádtanács előtt két akta feküdt: *Mándy* vizsgálóbíró végzése az orvosi szakvéleményekkel és az ügyészség felfolyamodása a szabadlábrahelyezés ellen. Rövid tanácskozás után *Saly* Dezső, a vádtanács elnöke kihirdette a következő végzést:

A budapesti kir. büntetőtörvényszék vádtanácsa gyilkosság kísérletének büntetével terhelt Kovács Gyula elleni bűnyügyben a kebelbeli vizsgálóbíró által hozott határozatot, mely szerint Kovács Gyula ellen elrendelt vizsgálati fogságot megszüntette, a királyi ügyészségnek írásban is indokolt felfolyamodása és indítványa folytán vizsgálat alá vevén, következőleg végzett:

A vádtanács a vizsgálóbíró végzését a bünvádi pörrend 346. §. 4. bekezdése értelmében *megváltoztatja* s a terhelt ellen elrendelt *vizsgálati fogságot továbbra is fentartja*, egyebekben a kir. ügyészség felfolyamodását elutasítja; egyben a kir. ügyészség 43493/912. számú indítványának a Bp. 238. §. második bekezdése értelmében helyt ad s ahhoz képest a szakértői véleményt illető felülvéleményadás végett az iratok áttétele mellett az Igazságügyi Orvosi Tanácsot megkeresi. Utasítja ennek folytán a vizsgálóbíró, hogy a jogorvoslati határidő lejártá folytán az iratokat jelentés mellett mutassa vissza.

A vádtanács végzésének indokolása a következő:

1. A vád tárgyává tett bűncselekmény gyilkosság kísérlete, melynek büntetése a Bp. 66. VII. t. c. második bekezdése értelmében határozott ideig tartó fegyház, mely ugyanezen szakasz rendelkezése szerint öt évnél kevesebb, a btk. 22. §. második bekezdése szerint tizenöt évnél hosszabb tartalmu nem lehet, amiből következik,

hogy a vizsgálóbíró által a terhelt ellen ily bűncselekmény miatt elrendelt vizsgálati fogságot nyomós okok alapján saját hatáskörében meg is szüntetheti, mert a bp. 149. és 160. szakaszai csak az esetben jelölik meg a vádtanácsot az eziránt való határozathozatalra, ha a vádtárgy halállal, vagy életfogytig tartó fegyházzal büntetendő cselekmény. Miért is a kir. ügyészségnek a hatáskör hiánya alapján való felterjesztését el kellett utasítani.

Érdemben azonban a fellolyamodásnak és a 43.400 k. ü. számban foglalt kiegészítésnek helyt kellett adni, ehhez képest a vizsgálóbírói végzést meg kellett változtatni, s a törvényszéki orvosok véleményét felülvéleményezés miatt az igazságügyi orvosi tanácshoz föl kellett terjeszteni. Mert bár a törvényszéki orvosok szakértői véleménye szerint a terhelt vádbeli cselekményét oly mélyebb öntudatzavarban követte el, mely az öntudatlanság fokáig emelkedett, s a vádlott akaratának szabad elhatározásával nem birt, mégis arra való tekintettel, hogy a vizsgálat adatai nyomatékos gyanút szolgáltatnak az irányban, hogy terhelt cselekményének véghezvitelét, az előre megfontolt szándékkal beszerzett forgópisztolylyal kísérte meg a képviselőház elnökének megölését. Tekintettel arra, hogy a szemtanuk vallomása szerint gyors egymásutánban ugyan, de *célozva* lőtt s ezzel gyanút adott arra, hogy a terhelt cselekményt nem egy pillanatnyi s a beszámíthatóság fogalma alá vonható öntudatlanságban, hanem *előre elhatározott tudatos szándékkal* volt az elkövetésnél. Ily körülmények között a törvényszéki orvosszakértők véleménye alapján *nem lehet teljes biztonsággal eldönteni, hogy az abban megjelölt kedélyi felindultság és öntudatszűkülés — mely a beszámíthatóságot kizárta a terheltnél — a cselekmény elkövetésénél tényleg fennforgott-e?* Ennélfogva az orvosszakértői vélemény felülvéleményezés végett a felhívott törvényszakaszt értelmében, az igazságügyi orvosi tanács volt megkeresendő. A terhelt ellen elrendelt vizsgálati fogság pedig azért volt továbbra is fentartandó, mert mindazok az okok, melyek terhelt fogvatartását indokoltá tették, ma is mind fennállanak.

A vádtanács végzése ellen *Polónyi* Dezső dr. felfolyamodást jelentett be az ítélőtáblához. Előbb a tábla dönt s csak azután kerülhet a végzés az igazságügyi orvosi tanács elé. Ha az igazságügyi orvosi tanács a szakértők véleményét elutasítja és azon az állásponton van, hogy Kovács Gyula a tett elkövetésekor teljesen ép elméjű volt, akkor összel az esküdtbírószág elé fog kerülni az ügy, ha azonban az orvosi tanács arra az álláspontra helyezkedik, amelyre az orvosszakértők és konstataja, hogy Kovács öntudatlan állapotban cselekedett, akkor a vádtanács fog még határozni afelett, vajon megszüntesse-e a további eljárást, vagy főtárgyalásra boesátja-e az ügyet.

A miniszterelnök beszámolója. Budapestről jelentik: A miniszterelnök beszámolója után a munkapártnak több tagja szándékozik a vidéken beszámolót tartani. Munkapárti körökben azt is beszélték, hogy *Lukács* Lászlót elkiséri Nagyenyedre *Tisza* István gróf is, a képviselőház elnöke. Ez a híresztelés azonban nem vált valóra, mert az eddigi megállapodások szerint *Tisza* nem utazik *Lukács*sal. — Az a különvonat, amely a *Lukács* László miniszterelnököt beszámolójára kísérő képviselőket Nagyenyedre viszi, e hónap 14-én este 9 óra 25 perckor indul a budapesti keleti pályaudvarról és Szolnok (11 óra 15 p.), Kisujszállás (12 óra), Püspökladány (12 óra 56 p.), Báránd (12 óra 45 p.), Nagyvárád (reggeli 1 óra 53 p.), Mezőtelegd (2 óra 17 p.), Rév (2 óra 50 p.), Csucs (3 óra 39 p.), Kolozsvár (5 óra 54 p.), és Felvinc (6 óra 57 p.) érintésével 15-én reggel 7 óra 11 perckor érkezik Nagyenyedre. A különvonat még aznap este indul vissza és 16-án korán reggel érkezik Budapestre.

Mennyit nyertek a Springer lovak?

(Bécsi lapok a dopingoló tréner ellen.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 9.

A Reeves-botrány, a turf legújabb felháborító skandaluma, még mindig nem csendesedik el. A Lovaregylet urai gondoskodnak róla, hogy a botrány minél terjedelmesebb legyen. Általános felháborodást keltett a tegnapi híradás arról, hogy a Lovaregylet három ismert sport-hírlapíró ki akar tiltani a versenypályáról, mert leleplezték a Reeves-botrányt és volt batárságuk a botrány előkelő szereplőit is pellengére állítani. Azóta annyiban változott a helyzet, hogy a Lovaregylet hivatalosan megcáfolta és kijelentette, hogy meg szándékában sem volt ezt megtenni. Sport körökben azonban biztosan tudják, hogy az újságírók megbüntetése tervbe volt véve és a Lovaregylet — látva a felháborodást, — megváltoztatta eredeti szándékát.

Egy kissé korai volt Reeves Herbertet előre ártatlannak kikiáltani. A vizsgálat folyik, tehát még nem lehet tudni semmit, nem lehet felmenteni még akkor sem, ha tényleg ártatlan volna. Pedig nem is az. Reeves a legnagyobb mértékben bűnös, amint a legújabb fordulat is ezt erősíti meg. A két bécsi loversenyújság a *Sport* és az *Allgemeine Sportzeitung* feltűnést keltő cikket közölnek a gyanús doping-ügyről. Ez annál feltűnőbb, mert a két bécsi lap és az egész bécsi sajtó eddig mélységesen hallgatott az ügyről és ha most megszólal, úgy súlyos adatai lehetnek.

A *Sport* a leghatározottabban azt állítja, biztos, hogy dopingoltak a Springer-istállóban, legfeljebb az kétséges, ki a bűnös. Ha a bécsi Jockey-klub a rendőrséget igénybe vette volna, már rég kézre került volna a bűnös. Így azonban egy ideig még eltart a vizsgálat, amelynek más eredménye nem lehet, mint a bűnösök lakolása. Sőt nem elég, hogy a pályáról tiltják ki az ilyen bűnösöket, hanem még büntető uton is felelősségre kell vonni, hogy mindenkinek elvegye kedvét, ha még dopingolni akarnak. Az *Allgemeine Sportzeitung* még tovább megy. Még akkor is bűnhődnie kell Reeves Herbertnek, — írja — ha nem bűnös, mert oly tréner nem működhetik, akinek az istállójában ilyenek előfordulhatnak.

Most csak azt kell megállapítani, ki a bűnös. Kinek lehetett érdeke, hogy a Springer-lovak jól fussanak, illetve erősen lefogadva nyerjenek. És kik fogadták mindig a Springer-lovakat. Ez nem titok. Erről hamar meg lehet győződni. A Springer-lovakat óriási összegekkel mindig Baltazzi Alex fogadta, még mielőtt az induló lovak számait kitétték volna. Ki mondhatta meg Baltazinak, hogy a sötét, vagy a rosszul futott Springer-lovak nyerni fognak. Nagyon valószínű, hogy a Springer-istálló egy beavatottja. Ugyan ki lehetett ez! A tréner, vagy egy ostoba istállófiu, aki még számolni és olvasni sem tud. Ennek megállapítása nem nehéz.

Nagy megbotrányozást keltett, hogy a „mentők” még a vegyészektől véleményét is megrágalmazták. Ezzel szemben, úgy a bécsi, mint a budapesti elsőrangú és nagy tekintélynek örvendő egyetemi tanárok a leghatározottabban kijelentik, hogy nincs könnyebb feladat, mint dopingolt lovakat felismerni.

Nem érdektelen tudni, hogy a doping vád alatt álló istálló lovai csaknem félmillió koronát nyertek össze csupán versenydíjakban ebben az évben.

Az eddig lefolyt szezonban — ugyanis — versenydíjakban Springer Gusztáv báró, a hírhedt Reeves Herbert gazdája nyerte a legnagyobb összeget, számszerint 393.840 koronát, Mautner Viktor lovak nyereményösszege 206.015 korona, Üchritz Zsigmond báró 168.990, Szemere Miklós

157.130, Lubomirsky György herceg 127.750, Rothschild Alfonz báró 122.380, Teleki László gróf 111.750, Geist Gáspár 111.680, Negropontes György 111.660, Badesco György 102.610 koronát nyert lovaival. Nevezetes még az is, hogy a száz-ezer koronán felüli versenynyereséget kimutató istállók közül Lubomirsky orosz herceg, Negropontes és Badesco román milliomosok is dopingolás gyanúja alatt állt, vagy áll ma is.

Mi történt Aradon egy hónap alatt?

(Hányan születtek, hányan haltak meg és hány embert zártak be?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Varjassy Lajos polgármester ma készítette el jelentését arról, hogy mi történt Aradon július hónap folyamán? Nem érdektelen bepillantani ebbe a kimutatásba, amelyből megállapíthatjuk: mi minden volt Aradon a kánikula forró hónapjában?

Hát először is a lakosság egészségi állapotán meglátszott a gyümölcs-szezon: sok volt júliusban a gyomor- és bélhurutos ember. Összesen 126 egyén halt el, ebből 68 a férfi és 58 a nő, amiből mindjárt megállapítható az a régi igazság, hogy a nők, a „gyöngé nem” szívósabbak az erős férfinnél.

Az elhaltak között 117 aradi, a többi pedig direkt Aradra jött elbucsuzni a földi javaktól. Kettő baleset következtében haltak meg, négyen pedig saját kezük által váltak meg az élettől. Hároman halva születtek.

A népesedési viszonyok általában kedvezőknek mondhatók, mert a 126 halálesettel szemben 164-en születtek, ezek közül 83 fiu, 81 leány, 139-en törvényes ágyban, 25-en pedig házasságon kívüli viszonyból származtak. A házasság már nem áll arányban a születésekkel, mert július hónapban mindössze negyven párt adott össze Szondy páter.

A bűnözési kedv ebben az óriási hőségben lánghának mondható. Az embereknek nem volt kedvük gyilkossághoz, se a felségsértéshez és rablást is csak egyet követtek el, lopásra ellenben 110-en vetemedtek, ezeknek azonban egyetlen orgazdája sem akadt. Csálásért 13, sikkasztásért 8 ember ellen indult meg a bünygyi eljárás; változamisításról nem tud a hatóság, ami azonban nem zárja ki azt, hogy itt-ott el nem helyeztek volna néhány száz hamis váltót. A vasárnapi kedvtelések tükré az a 23 testi sértésről szóló látlelet, amelynek alapján a rendőrség vizsgálatot indított. Különböző címen 23 személyt állítottak elő a rendőrségen különböző apróbb bűnesetekből kifolyólag, ami azt mutatja, hogy az inspekciós rendőrtisztek elég nyugodtan tölthették idejüket a kényelmes őrszobában. Apróbb kihágásokra már nagyobb ambíció mutatkozott a lakosság körében. 463 eset miatt indult meg a rendőrbírói eljárás. A kihágási bíró 12 alkalmatlan és kevésbé előkelő idegennek kötött utilaput a talpára. Az éjszakai kurjongatások, szóval a közcsend elleni kihágás miatt 135 jó torku ember kapott kisebb-nagyobb pénzbüntetést. Hogy a munkavágy nem nagyon dühöng, azt az a körülmény bizonyítja, hogy a vasárnapi munkaszünet megszegése miatt csak öt embert kellett megbüntetni. A bejelentési hivatal ügyforgalma azt bizonyítja, hogy Aradon július hónapban 657 idegen fordult meg. A városi szegényházban július hónapban 106 egyén nyaralt, héttel kevesebben, mint az előző hónapban. Az is kitűnik a jelentésből, hogy Arad város 511 szegény embert részesített kisebb-nagyobb segélyben. Felemlítésre méltó még az, hogy a hivatalos ügyekben Aradon járt katonatisztek száma 20, ezek közül hét tábornok. A tiszteket a város terhére kellett elszállásolni a szabályok értelmében.

VÁROS ÉS MEGYE.

Telekfelosztások. A város szabályozási bizottság ma délután Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével tartott ülésében ismét telekparcellázási kérelmekkel foglalkozott. Kneffel Béla és társai már kaptak engedélyt arra, hogy a Dohány- és Erdélyi-utcák között lévő telküket házhelyekre osszák fel, de a kikötéseket súlyosaknak tartják a tulajdonosok és most újabb beadványukban azt kérték, hogy a város ne hasítson ki a maga részére egy 450 négyszögölnyi telket, mert ez által a felosztás hasznát tulajdonképpen a törvényhatóság látná. Minthogy az ut létesítése és a világítás fentartása által ugyanis nagy terhet ró a város a parcellázókra, a bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a város részére kijelölt telek helyett fogadjon el 1000 korona váltásdíjat és ezt az összeget csatolja a kulturálophoz. — Goldschmidt Sándor, Keresztes Gyula dr. és Kovács Antal a pécskai-ut mentén fekvő szőlős kertjeiket házhelyekre akarják felosztani. Minthogy a bemutatott parcellázási terv szerint az egyes telkek utcai frontja nem lenne a szabályrendelet által megkövetelt 16 méter, a bizottság elutasította a kérelmet.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 24. A tanács előterjesztése a Weitzer János jótékony alapítvány tulajdonát képező, a Hallerschloss-hoz tartozó 69. számú föld parcella eladása iránt. 25. A tanács előterjesztése a külvárosi utak sürgős kavicsotátása tárgyában. 26. A tisztii ügyészség beterjeszti a Scherg Vilmos és társaival posztoszállítás iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 27. A tanács előterjeszti, hogy özv. Wally Mátyásné, Kollárov Pál, Szathmáry Mihály, Fechtmann György, Bécsi Sándor, özv. Werten Lukácsné, Sági Kálmán, Szobota Sándor, Nacht Viktor, Barsi Aurél, Bince János, Máté Jánosné, özv. Paris Gáborné, Dörner Sándor, Martinszky János, Urda Lajos, Hajas Tamás, Perin Remus, Arad hegyaljai h. é. motoros vasut, Tóth Zsigmond, Kelecsényi Etelka, Gyapjas Lajos, Kondor Sándor, Darvas Lajos, Szántay Lajos, Buvár Mihály, Gyuraki András, Kampis Antal, Fericsán Demeter, Ludmányi Istvánné, Eberlein József, Molnár Pál, Daszpek Mihály, Szalai Julia, Högye Károlyné, Varga János, Kiss Miklós és Mojsza Illés által emelt új épületek bérjévedelmeire a községi adómentesség megadásáért. 28. A tanács előterjesztése az aradi polgári jótékony négyesületnek visszafizetendő kölcsön tárgyában. 29. U. az előterjesztése Csurgai J. Marinkovics M. kézimunka, Kopp E. torna és Farkas M. énektanítónő lakáspénzének felemelése tárgyában. 30. U. az előterjesztése a községi iskolaszolgák fizetésjavítása tárgyában. 31. U. az bejelenti a kulturpalota épületénél létesített könyvtáros lakás elkészítését. 32. U. az előterjesztése Kovács János polgári leányiskolai szolga részére működési pólék megállapítása tárgyában. 33. A tisztii ügyész jelentése Lautner Mátyás községi tanító lakáspénz megállapítása tárgyában. 34. Aradvármegye kir. tanfelügyelőségének ajánlata a kulturpalotában hivatalos helyiségnek bérbevétele tárgyában. 35. Az aradvárosi iparos tanonciskola felügyelő-bizottsága bemutatja az 1912—1913-ik iskolaévre szóló költségelirányzatát. 36. U. az bemutatja az 1911—1912-ik évről szóló jelentését. 37. A „Magyar Földrajzi Társaság Alföldi Bizottsága” segélyt kér. 38. Vásárhelyi János és Sármezey Mária s Annának bérlet átruházása iránti kérelme. 39. Wolf nővéreknek kérelme lakbérleti szerződésüknek átruházása s meghosszabbítása iránt. 40. A földművelésügyi miniszternek leirata a szennyvíztelepnek kibővítése s a Shone csatornának a telepig való meghosszabbítása iránt. 41. A tanács beterjeszti Fried Márk vágóhídi állatorvos oklevelét kihirdetés végett.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Tizenöt festmény.** Tegnap érkezett meg az aradi városházára *Lonovich* Gyulának, az elhunyt csanádmezei földbirtokosnak az ajándéka, amelyet ma délután bontottak fel *Kovács* Vince kultúr tanácsnok felügyelete mellett. Az elhunyt földbirtokos, aki nagy kedvelője volt a festményeknek, művészi érzékkel összeválogatott képtárából 15 remek alkotást hagyományozott a Kölcsey-Egyesületnek. Az ajándékot az egyesület ideiglenesen a városházi főispáni teremben helyezte el, ahol már ma délután láthatók voltak a képek. A kis gyűjteményben képviselve vannak a legjelesebb hazai és külföldi mesterek. A legértékesebb és legbecsesebb művek közé *Révész* Imrenek gyönyörű pasztellje tartozik, amely egy imádkozó családot ábrázol. Nagyon szép és hangulatos kép *Pataky* Lászlónak a „hajnali szántás”-a. *Vas-tagh* György cigány leánya és *Baditz* Ottónak arató leánya szintén a legkiválóbb darabjai a gyűjteménynek. Nagyon szép és értékes kép *Peske* Gézának a liba etetése, míg *Spányi* Béla egy kedves tájképpel szerepel a becses kollekción. Az itt felsoroltakon kívül még kilenc kisebb kép került a város tulajdonába. A műkincseket csak ideiglenesen helyezték el a főispáni szobában, mert a kulturpalota felépítése után oda fogják átvinni *Lonovich* Gyula ajándékát.

* **Szudy Elemér könyve.** Az aradi könyvpiacra holnap jelenik meg Szudy Elemér lapszerkesztő könyve: *Amit az élet gondol...* A kötet, melynek irodalmi méltatásával foglalkozunk, minden könyvkereskedésben kapható, az ára négy korona. Az előfizetők a jövő hét első napjaiban kapják meg a munkát.

* **Szenzációs műsor az Urániában.** Hét kép, amelyek közül mindegyik a legjelesebb terméke a kinematográfiának, fogja szórakoztatni holnap az Uránia közönségét. Az igazgatóság a legnagyobb áldozatkészséggel oly műsort állított össze, amely úgy tartalmával, mint értékével messze kimagaslik a sablonos átlag műsorok közül. A változatos program során a humoros képek mellett a legszebb drámai filmek kerülnek vetítésre és ami legnagyobb értékű, hat elsőrangú kép után, amelyek előadása egy jó órát vesz igénybe, még egy kétfelvonásos társadalmi dráma is bemutatásra kerül. Az élő bálvány a címszereplő a szenzációs darabnak, amely már egymagában véve is szép sikert jelent az Urániának. Egy hódító szépségű nő az élő bálvány, aki szépségének varázsával egymásután hódítja meg a férfiakat. A humoros képek közül Szárnyszegi ur monoplánja a legkacagtatóbb, de hatás dolgában nem maradnak megetté az állatok védője és bűvészek sikere című filmek sem. A természetutáni felvételek közül a bonifáciál tengerszoros kerül bemutatásra. Az Uránia minden egyes előadásán kitűnő katonazenekar játszik és az állandóan hívős terem még a nagy hőségben is lehetővé teszi az előadások zavartalan élvezését. 175

* **A sikkasztó pénztáros.** (Az Apolló-színház új műsorából.) A komoly kritika hangján kell megemlékeznünk az Apolló-színház új műsorának slágerképéről. A színészek oly tökéletes alakításokat nyújtanak, amilyenekkel ritkán találkozunk a legelőkelőbb fővárosi színpadokon is. A rendezés pedig felül áll a színpadi rendezők megszokott ízlésén. Művészettel és sok hozzáértéssel van beállítva minden kellék. Egy egy kép valósággal festői munka. A cselekmény vérbeli társadalmi történet. A bankár spekulációi nem válnak be és megszökik a végső anyagi összeomlás elől. A pénztáros arra használja fel főnöke szökését, hogy a még ott hagyott pénzt elsikkassza. Amíg a bankár felesége a leánya nagy nyomorral küzd, addig a pénztáros családja fényes életet él az elsikkasztott pénzből. Évek múltán előkerül a tönkrement bankár és meglepődve tudja meg, hogy a hátrahagyott pénz eltűnt a pénztáros kezén. Boszút akar ezért állni, de két dobogó szív kiengeszteli haragját. A pénztáros

fia ugyanis közben megszereti a bankár leányát s a darab fináléjában egymásé is lesznek. Vasárnap egészen új, szenzációs képek kerülnek vetítésre az Apollóban. 177

Forradalmár török katonatisztek.

— Az ozmán birodalom válsága. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, augusztus 9.

Minden hatalmát és erejét harcra viszi a kormány, hogy legyűrje a megbuktatott ifjú törökök ellentálló akcióját. A szalonikii ostromállapot csak az első lépés, az erről szóló iradé arra hatalmazta fel a belügyminisztert, hogy szükség esetén Drinápoly, Szmirna, Monasztir, Kosszovó, Janina és Skutari vilajetekre is kiterjessze az ostromállapotot. *Nyomozzák a tisztikar érzelmeit.* A leigázásnak a politikájához tartozik az a nyomozás, amelyet *Szaid* pasa, a szalonikii ötödik hadtest parancsnoka indított annak a földérintésére, milyen az érzelme a tisztikarnak. A hadtestparancsnokhoz ugyanis nyilatkozat érkezett, amelyet *Hasszan Turzult* őrnagy, volt ipeki mutesarif, két más őrnagy és több kapitány és hadnagy, összesen száztizennégyen a szalonikii katonai klubban összegyűlt tiszt nevében aláírt. A nyilatkozatot beküldték a szultánnak, a kamarának, a nagyvezérnek és az összes hadtest- és osztályparancsnokoknak is megtáviratozták. A nyilatkozat első pontja megfelel a katonai fegyelemnek, a második azonban erősen vét a katonai törvények ellen és fegyelemellenes cselekedet.

E nyilatkozat következtében a hadtestparancsnok az összes sor-, egészségügyi- és csendőrtiszteket a kaszárnyákban maga köré gyűjtötte és megkérdezte tőlük, vajon osztják-e a nyilatkozatban tartalmazzott nézetet? *Csak tizenöt tiszt, nagyjából részben csendőrtiszt jelentette ki, hogy egyetért a nyilatkozat mindkét pontjával, olvasta azokat, 53 tiszt azonban kijelentette, hogy a két pontot csak parancsnokaik jóváhagyásával fogadják el. Negyvenhat tiszt pedig kijelentette, hogy csak az első ponttal ért egyet, száztizennégy tiszt kijelentette, hogy csak katonai kötelességét teljesíti és ilyen machinációban részt nem vesz.*

Seki basa, a második hadtest felügyelője ugyanily vizsgálatot indított, mely ugyanezt az irányt mutatja. A janinai hadosztály tisztjei kijelentették, hogy nem gondolnak másra, mint katonai kötelességükre. A szultán minden parancsának engedelmeskednek. *Turgut Selket* basa, a 2. hadtest parancsnoka telegrafálja a hadügyminiszternek, hogy ennek a hadtestnek tisztjei csak katonai kötelességüket tartják szem előtt. E táviratok közzététele mutatja, hogy 193 szalonikii katonatiszt a komitéval tart és a bajtársait a hadseregben befolyásolni akarják. *Dselal* basa szmirnai váli és volt ifjú-török minisztert állásától elmozdították. *Husszein Kiazim* basa, szalonikii váli, aki abban a reményben, hogy belügyminiszter lesz, a komitétól elpártolt, ismét visszament a komitéhoz. Azt az utasítást kapta, hogy haladéktalanul jöjjön Konstantinápolyba.

Tilos a politizálás.

Dsavid pasa, a monastiri VI. hadtest parancsnoka, akit a komité hívének tartottak, a hadügyminiszterhez táviratot intézett, amelyben bejelenti, hogy a tiszteket a politikától eltöltő miniszteri rendeletet a VI. hadtest és a negyedik hadosztály összegyűlt tisztjeinek tudomására adta. Valamennyi tiszt esküvel fogadta, hogy egy politikai párt eszköze sem lesz és minden alkotmányos kormányt engedelmeskedni fog. Hasonló rendeletet intéztek a digrai és istipi hadosztályokhoz is.

A minisztertanács a hivatalnokok sorsáról tanácskozott és két közleményt tesz közzé, mely-

ben azok a híresztelések, hogy a hivatalnokokat állásaiktól elmozdítják, megcafolják és biztosítják őket, hogy állásaikban megmaradnak, amennyiben pártatlanok, sőt a törvény és az általuk szerzett jogok értelmében elő is lépnek. Az összes hivatalnokokat Konstantinápolyban és a vidéken felszólítják, hogy elöljáróiknak írásbeli nyilatkozatot adjanak át, amely arról szól, hogy minden vonatkozást a politikai pártokkal beszüntettek és a politikai klubokat nem látogatják. Azokat a hivatalnokokat, akik ezt a kötelezettséget be nem tartják, állásaikból elmozdítják.

Az albániai forradalom.

Konstantinápolyban az ostromállapotot igen szigorúan hajtják végre. A város parancsnoka rendeletet adott ki, a melyben megtiltja a lakosoknak, hogy éjjelen túl az utcán tartózkodjék. A kamara volt képviselői nem akarják elfogadni az utiköltséget, a melyet a kormány hazautazásukra följánlott. Prisztinában folytatják a tárgyalást az albánokkal. A helyzet azonban igen súlyos, mert az albánok tizennyolc új követelést terjesztettek elő s ezeknek teljesítésére huszonegy órai időt tűztek ki a kormánynak. Az albánok ultimátuma mindenütt nagy izgatottságot okoz.

Albán oldalról jelentik: A kasztrati, grudi, vóti és számos más albán törzs főnökei Konstantinápolyba táviratot küldtek, amelyben kijelentik, hogy a török birodalom határát minden külső ellenséggel szemben az utolsó vércsöppükig készek megvédelmezni. Gyakraból és Ipekből külön-külön kétezer ember indult el a határra.

Elsimul a montenegrói határviszály.

A török-montenegrói súlyos konfliktus békés elintézésén nemcsak a szemben álló felek, hanem a nagyhatalmak, nevezetesen Oroszország és Olaszország is azon dolgoznak. Egyelőre legalább nem akarnak a Balkánon európai veszedelmet felidézni. Itália, mint a *Popolo Romano* autentikus forrásból jelenti, azt kívánja, hogy a török-montenegrói határviszályt gyorsan oldják meg. De mindenesetre azt kívánja, hogy a kérdés lokalizáltassék.

Cettinjébe érkezett konstantinápolyi jelentés szerint, a török külügyminiszter kijelentette, hogy a cetinjei török követ eljárását nem helyesli és utasította, hogy továbbra is maradjon Cettinjében. Hír szerint a török követ tisztán a maga szántárból tette meg lépését. A cetinjei diplomáciai körökben sem helyeslik a követ eljárását. A porta hajlandó a határkonfliktus dolgában bizottságot kiküldeni.

Olasz-török béketárgyalások.

A *Vossische Zeitung*nak jelentik Genfből, hogy *Genova* herceg Luzernből Zürichbe érkezett. Az olasz-török tárgyalások a legközelebb ismét megkezdődnek. Az olasz *Volfini* politikai ügynök is Genfhez közel első helyen tartózkodik és valószínű a tárgyalások érdekében időzik ott. *Volfini* kijelentette, hogy júniusban Konstantinápolyban volt, mint egy olasz bank ügyvezetője és az olaszok kiutasítása alkalmával az olasz bank érdekeit képviselte és annak az üzletmenetére vigyázott.

Husszein Dsahid volt képviselő, aki *Szaid Halim* volt miniszterrel együtt *Fuzinato* volt olasz államtitkárral a béke lehetősége felől tárgyalt, idevisszaérkezett.

A pétervári külügyminisztériumban *Neratov* a háborúra vonatkozóan azt mondotta az *Echo de Paris* tudósítójának, hogy mind a két félnek keresnie kell a békés megoldást. Az öt nagyhatalom csak akkor fog közbelépni, ha olyan formulát találtak, amelyet úgy Olaszország, mint Törökország elfogadhat.

A tripoliszi harctéren uralkodó békés hangulatról egy volt arab képviselő a következő távira-

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 8741

Parafadugó palackelzárót

szállít

Zuckermann és Löbl

parafagyár 8874

PRAG, Poric No. 26.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Villanyvilágítást

csengő és motorberendezéseket, csillárokkal együtt olcsón szerel és szállít

1001

Kalmár

Szalóc-utca.

A mesterdalnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járnai élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 6734

kaucsuk-sarok.

Épület és műlakatos műhely.

Tisztelettel értesitem Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Aradon, Szt. Pál-utca I. szám alatt volt Lengyel-féle 4765

Épület és műlakatos műhelyt

megvettem. Elvállalok minden a szakmába vágó munkákat, u. m.: épület- és portálé-vasalásokat, műmunkákat, sűrűcsatorákat, új kutak felállítását, valamint kutak javítását. Szíves pártfogást kérve, tisztelettel

Csillag Géza

Épület- és műlakatos.

Posta-

csomag feladási és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

474—1912.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke I. évi augusztus hó 19-én d. e. 8 órakor kezdődő nyilvános árverésen 3 esetleg hat évre bérbeadja: Az eddig Balindok Mibályné által bérelt Gulyalegelő 326 sz. 5 hold 67 kor. holdankénti ár mellett, az eddig Kozma Sándor által bérelt Gulyalegelő 364 sz. 5 hold 38.70 hold. ár mel., az eddig Szedy és Potoba által bérelt Gulyalegelő 380 sz. 5 hold 35.30 hold. ár mel., az eddig Ku t'csán József által bérelt Gulyalegelő 417 sz. 5 hold 41.50 hold. ár mel., az eddig Kurticsán József által bérelt Gulyalegelő 420 sz. 5 hold 23.50 hold. ár mel., az eddig Brán György által bérelt Gulyalegelő 440 sz. 5 hold 32.30 hold. ár mel., az eddig Netrin Miklós által bérelt Gulyalegelő 43 sz. 5 hold 50.— hold. ár mel., az eddig Brán György által bérelt Püspökrét 631 sz. 13.527 50.20 hold. ár mel., az eddig Papp Endre által bérelt Szt. Pálrét 636 sz. 80.600 50.— hold. ár mel., az eddig Papp Endre által bérelt Szt. Pálrét 637 sz. 82.152 50.— hold. ár mel., az eddig Ilka Sebő és társai által bérelt Nagylegelő 654 sz. 50 321 65 80 hold. ár mel., az eddig Orga Sebő által bérelt Libáslegelő 674 sz. 5. hold 45.50 hold. ár mel., az eddig Klein Miklós és Dogyán által bérelt Nagylegelő 675 sz. 5 hold 82.50 hold. ár mel., az eddig Tóth György által bérelt Nagylegelő 682 sz. 5. h. 41.— hold. ár mel., az eddig Illin Demeter által bérelt Nagylegelő 687 sz. 5.— 41.70 hold. ár mel., az eddig Netrin Miklós által bérelt Nagylegelő 638 sz. 5. hold 49.10 hold. ár mel., az eddig Kretza Sebő által bérelt Nagylegelő 692 sz. 5. hold 39.10 az eddig Osztain Szvetozár által bérelt 698 sz. 5.— 43 20 hold. ár mel., az eddig Jovánov György által bérelt Nagylegelő 703 sz. 5.— 47.— hold. ár mel., az eddig Ilka Sebő által bérelt Nagylegelő 707 sz. 2.— 41.30 hold. ár mel., az eddig Szerb Vazul által bérelt Libás-düllő 717 sz. 5.— 50.15 hold. ár mel., az eddig Csizmadia István által bérelt Libás-düllő 718 sz. 6.480 60.30 hold. ár mel., az eddig Kiss István által bérelt Libás-düllő 731 sz. 5.185 48.— hold. ár mel., az eddig Angel Miklós által bérelt Libás-düllő 732 sz. 5.— 48.— hold. ár mel., az eddig Dr. Mészáros Gábor által bérelt Libás düllő 733 sz. 5.— 48.— hold. ár mel., az eddig Tóth István által bérelt Libás-düllő 734 sz. 5.— 48.— hold. ár mel., az eddig Osztain Árzén által bérelt Libás-düllő 735 sz. 5.— 50.— hold. ár mel., az eddig Biasch Simon által bérelt Libás-düllő 736 sz. 5.— 55.— hold. ár mel., az eddig Állami tanítóképződe által bérelt Libás-düllő 748 sz. 2.199 80.— hold. ár mel., az eddig Weisz József által bérelt Zsigmondház 901 sz. 17.599 hold 56 hold. ár mel., az eddig Farkas József által bérelt Szarazér kör-yeke 0.120 hold 6.— hold. ár mel.; az eddig Tenczlinger Károly Libás-düllő és töltés köz. csan. vas. 2.10 hold 30.— hold. ár mel., az eddig Rossi és Pellegrini Aranykéz utcai szegényház kert 1.158 hold. ár mel., az eddig Fericsán Demeter Gáj Kovács és Kut-utca köz 1.775 hold 30.— holdankénti ár mellett.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet szóbeli vagy írásbeli ajánlatokkal, 5 holdnál kisebb bérletre írásbeli ajánlat nem tehető. Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

A kik a konyhakertészettel szándékoznak foglalkozni, tartoznak ebbeli szándékukat a szerződés megkötésekor kinyilatkoztatni.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. augusztus 22. tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Valódi perzsa szőnyegek.

Konstantinápolyból egy áru és kiviteli ház megtekintés végett nagyobb gyűjtemény valódi keleti szőnyeget küldött. A szőnyegek üzletemben 15—20 napig kiállítatnak s a t. közönség által minden vételkötélzettség nélkül megtekinthetők.

Bruckner Lipót

butorkereskedő, 5067

Neuman-palota.

Virág Kálmán

Építész- és építőmester,

elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralók stilszerű tervezését, művezetését felépítését és leszámolását, ugyancsak gazdasági épületek sílos beton és vas-beton munkák szakaszerű elkészítését. — Iroda és ács-telep

Arad, Erzsébet királyné-körut 59.
Telefon szám 65.

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyancsak háztartási, vendéglői és nagy hűshűtők gyártáron kaphatók

Husserl Manó

Jégszekrény gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Mintaraktár

Deák Ferenc-utca 8. (Kalap-Bazár mellett.)
Különlegesség szénasz és légnymásu sörkimerő szekrényekben. 3411

Magyar termékek!

Szolyvai, Polenai, Pannonia és Luhi-Erzsébet

természetes, égvényes savanyúvíz források. — Különleges szer gyomorhaj és köszvény ellen. 4912

Kitünő ízű, igen üdítő ásványvíz bor, cognac, szörp, vagy citromsavval vegyítve. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkoldó szer. Orvosi szaktekintélyektől legmelegebben ajánlva, különösen köszvény, hólyag s vizeleti szervek bántalmánál, vesebajoknál, cukros húgyár, a torok és tüdőszervek bajainál, epekő és gyomormegbetegedéseknél. Vérszegénység, vérköpés és mindenféle hurutos esetekben.

Kapható minden fűszerkereskedés, kávéház, vendéglő, gyógyszerár és drogériában. Főraktár és vezérképviselő:

Rubinstein Mór, Arad.

Acsev. Menetrend érvényes augusztus 1-től.

Table with columns for stations (Állomások) and train types (Mot. V., Gyors M., Szem. V., etc.). It lists various routes and their schedules between Arad and Brád.

* A 118. sz. motorvonat a 9. sz. órháznál, a 118. sz. motorvonat a 29. sz. órháznál a tanulók leszállása, míg a 119. sz. vonat a 40. és 52. sz. órháznál tanulók fel-leszállása céljából feltételesen megáll. A 110. 114. és 116. sz. motorvonat a 47., 54. és 55. sz. órházaknál fel- vagy leszálló utasok jelentkezése esetén feltételesen megáll.

Brád-Arad.

Table with columns for stations (Állomások) and train types (Szem. V., Mot. V., Gyors M., etc.). It lists various routes and their schedules between Brád and Arad.

* A 111. sz. motorvonat a 9. számú órháznál a 118. sz. vonat a 29. sz. órháznál tanulók leszállása, míg a 121. sz. vonat a 40. és 52. sz. órháznál tanulók leszállása céljából feltételesen megáll. - a 118., 119. és 121. sz. motorvonat a 47., 54. és 55. számú órházaknál fel- vagy leszálló utasok jelentkezése esetén feltételesen megáll.

OLLA... bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA Gumi gyárától. Wien II 124 Praterstrasse 37

Stock-Cognac... hivatalos olomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható. 5375 CAMIS ÉS STOCK gőzüzemű gyárából BARCOLA.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerszertár

Deutsch Izidor

Grás és ékszerész Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserehetőnek. Telefon 438.

XI-1. 70086-1912. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az áll. kertészetekbe munkások fogadtatnak fel abból a cölből, hogy egy-két év leforgása alatt e munkások a fagondozásban és gyümölcsösomagolásban vagy a zöldségtermelés különböző módzataiban a kellő gyakorlati jártasságot megszerezvén, mint gyakorlott munkások munkavezetőkül az áll. kertészeti telepeken, vagy magánosok kertészeiben alkalmazhatók, vagy községek részére mint vándor fagondozók ideiglenesen átengedhetők legyenek.

Amennyiben a zöldségtermelésben kiképzést nyert egyének csoportokba összeállva közös termelésre hajlandók lesznek, őket az egyes városok mentén való letelepedésben s külön zöldségtelepek beállításában államilag is támogatni fogom.

A kiképzés folyama alatt az ily állandó munkások a kiképzési telepen minden napszámot teendőket végezni kötelesek és pedig a telepen folytatott üzem természetének megfelelően a munkaidő külön korlátozása nélkül. A munkaidő rendszerint napkeltétől naplementéig tart.

Felvételi kellek:

- a) nőtlenség, a magyar nyelv bírása, legalább 17 éves, legfeljebb 30 éves életkor;
b) ép, erős testalkat, szervezet, valamint fertőző betegségektől mentességet igazoló orvosi bizonyítvány;
c) községi erkölcsi bizonyítvány a folyamodó tartózkodási helyéről.

A kiképzés ideje alatt a munkások napszám és ellátás fejében személyenként és naponként 3 K napszámért kapnak, mely hetenként, illetve időközönként elbocsájtás esetében az elbocsájtáskor fizetettik ki. Ezen munkások napszámoknak tekintetnek és erre való tekintettel azon munkások, akik a gyakorlati kertészeti teendőkben megfelelő előmenetelt nem tennének, vagy ellenük bármely okból kifogás merülne fel, 3 napi felmondás mellett elbocsájtathatók anélkül, hogy emiatt bármi igényt támaszthatnának.

A folyamodók közül előnyben részesülnek, akik vízmentí községek mellett gyümölcsstermelő vidékeken, vagy oly nagyobb városok közelében laknak, ahol a piac zöldséggel kellőképpen ellátva nincs, vagy ahol a zöldségtermelés idegen kézben van.

Felvétel végett 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényben a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez kell folyamodni. A kérvényben folyamodó munkásnak meg kell jelölni, hogy e kertészet melyik ágában (zöldségtermelés vagy gyümölcsstermelés) kíván foglalkozkodni.

A kérvényt legkésőbb 1912. október 1-ig kell benyújtani, vagy közvetlenül a földmivelésügyi miniszteriumnál, vagy pedig az illető község elöljáróságánál, mely tartozik a beérkező kérvényeket felettes hatósága útján a földmivelésügyi miniszteriumhoz a fenti időpontig felterjesztéssel.

Későbbben érkező, vagy hiányosan felszerelt kérvények nem vettek figyelembe.

A folyamodók a fel vagy fel nem vételről értesítést fognak nyerni Budapest, 1912. június 26.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

tot küldte Konstantinápolyba: A mikor a Misrától tizenkét kilométernyire lévő különítmény, a melyben kétszázhatvan török katona és kétezer nyolcszáz arab fegyveres volt, az új török párt bukásáról értesült, nagy szomorúság és levertség vett erőt a katonákon. Nagyszámu arab fehér zászlóval átment az ellenséges táborba, hogy közvetlen híreket szerezzen a birodalomban történő dolgokról és a béketárgyalás stádiumáról.

Vilmos császárt Bochumba várják.

(Részletek a borzalmas bányakatasztrófáról.)

Távirati tudósítás.

Berlin, augusztus 9.

A Rajna vidéki szénbányák körül mélységes a gyász, a munkások siratják szénre égett baltársaikat, akiket a telep legnagyobb bányájában ért utól a végzetük. Ma még kétségbeesetten, lázasan tart az oltás és a mentés, még nem tudni, hogy újabb áldozatot hoznak ki a gyilkos tárnák mélyéből. A kereskedelemügyi miniszter, *Sydow* már ott van a szerencsétlenség helyén, s oda várják Vilmos császárt is, aki éppen a katasztrófa szomszédságában ünnepelt együtt Kruppékkal, a száz éves jubileumot ünneplő ágyugyáros családdal.

A szerencsétlenségről ezeket a részleteket jelentik:

A bohumi bányakatasztrófa halottjainak számát csak késő éjjel tudták megállapítani, mert folyton többet és többet hoztak föl a mélységből. Este ötödfél órakor a rendőrfőnök azt mondta, hogy még legalább ötven-hatvan halottal fog szaporodni az áldozatok száma és hatodfél órakor már hatvanegy halottat és huszonöt súlyosan sebesültet számláltak össze. A Schanrokk-, Schverin gróf- és Konstantin-tárnák mentő csapatai hősi munkát végeztek és oxigénfejlesztő készülékkel sikerült is több súlyosan sebesült eszméletlen bányászt életre kelteniök.

A tárna bejáratánál szivettépő jelenetek voltak. Az autók és betegszállító kocsik szüntelenül vitték a fölhozott bányászokat a kórházba. A súlyosan sebesültek teste borzalmas égett sebekkel van borítva. A szerencsétlenséget, mint véglegesen megállapították, az okozta, hogy a tárnában új keresztgerendák elhelyezése alkalmával hatalmas gázforrás szabadult föl, amely meggyuladt. Éjjel tíz órakor százhuszonnyolc halottat hoztak föl színre. Tizenkét bányamunkás még lenn van a harmadik tárnajáratban s ezeket úgy látják nem fogják megmenthetni, mert a beomlott törmelékek egészen körülzárták őket s így lehetetlen hozzájuk férközni.

A tűz egyébként a tárnában csak csekély kárt okozott. A halottak majdnem egészen szénre égtek, úgy, hogy kilétüket alig lehet megállapítani. A legtöbb halott és sebesült félig meztelen volt, mert a szerencsétlenek letépték magukról a ruhát s annak egyes darabjaival betömtek a szájukat, hogy a gyilkos gázt ne kelljen beszívniok.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Pösz* Henrik dr. aradi kir. törvényszéki jegyzőt a krasznai kir. járásbíróshoz, *Imreh* Géza krasznai és *Gallow* Dezső körösbökenyi kir. járásbírósi jegyzőket pedig az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

§ Fogházra ítélt végrehajtó. *Debrecenből* jelentik: Ma tartották meg az itteni törvényszéken a tárgyalást *Bódogh* Zsigmond végrehajtó ügyében, akit azzal vádoltak meg, hogy egy csőd-

tömegeből egyes tárgyakat eltulajdonított. A mai tárgyaláson *Bódogh* azzal védekezett, hogy a csőd-ügyekben általános szokás, hogy a végrehajtó, az ügyvédek és a segédek a nekik megdöntött tárgyakat magukkal visznek. Több tanu nagyon terhelően vallott a végrehajtó ellen s a bíróság ezt a védekezést nem fogadta el, hanem elítélte *Bódogh* Zsigmondot egy napi fogházra és egy évi hivatalvesztésre. Az ítélet ellen a vádlott és az ügyész felebbeztek. Érdekes az, hogy *Bódogh* dúsgazdag ember.

§ A sikkasztó kolozsvári ügyvéd. *Kolozsvárról* jelentik: *Benczedy* Andor ügyvéd ellen a vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki, amit elküldtek az igazságügyminiszternek azzal, hogy közölje az összes európai konzulátusokkal. *Benczedy* lakásán és irodájában ma bünyügyi zárlatot foganatosítottak.

Hétfőn ítélnék

a horvát bán merénylői felett.

— A zágrábi tárgyalás utolsó előtti napja.

Távirati tudósítás.

Zágráb, augusztus 9.

A mai tárgyaláson a védőbeszédre kerül a sor. *Prebeg* dr. védő a következőket mondja:

Jukics beszámíthatatlan bolond. Senki sem beszélhet komolyan olyan szervezetről, amely a horvátországi, dalmáciai és boszniai hatóságok fejének eltávolítását tűzte ki célul. Nyíltan kijelentem, hogy én sem vagyok egy cseppet sem megelégedve a horvátországi politikai viszonyokkal, én is tiltakozom a királyi biztosság ellen, de magam is a leghatározottabban elítéltem ezt a vakmerő bünt és minden horvát ember nevében tiltakozom ama föltevés ellen, hogy ezt a merényletet egész szervezet készítette elő. A pszikiáterek szakvéleményét fölületesnek és részben hamisnak jelenti ki, amelyet nem lehet irányadónak elfogadni. Hivatkozik több tudományos könyvre, amelyekkel be akarja igazolni, hogy *Jukics* elmezavarban szenved, beszámíthatatlan ember, aki jogilag nem lehet felelős tettéért. *Jukics* üldözési és nagyvási mániában szenved. A védő felszólítja a bíróságot, hogy ne fogadja el az elmeorvosszakértő véleményét, hanem attól függetlenül hozza meg az ítéletet. *Jukics* halálos ítéletet semmiesetre sem érdemel és börtönbe sem lehet küldeni. Az is meggondolandó, hogy nem közönséges gyilkos, mert tettének okai, bármennyire elvetni valók is, mégis nemese és önzetlene voltak. A védő ezután áttért *Horvát* Kamilló és *Horvatino* Román vádlottak védelmére, akiket tehetséges fiatal embereknek mond és csak a közállapotok és az a környezet, amelyben forogtak, vezették őket tévútra. Bocsánatot kell nekik adni meggondolatlan cselekedeteikért. Nyilvánvaló, hogy sohasem gondoltak arra, hogy *Jukics* megvalósítja borzasztó terveit.

Prebeg védő ezután *Kovács* Gyula képviselő esetéről beszél és elmondja, hogy beszüntették elene az eljárást, az elnök azonban félbeszakítja fejtegetését. Végül befejezi beszédét és kéri védenekinek fölmentését. *Kutasic* dr. védő Public vádlott érdekében szólalt föl. *Thaller* dr. védő szólalt föl ezután *Cvijic* és *Cezarec* vádlottak mellett.

A délutáni tárgyaláson a többi védők egymásután szólaltak föl és az ügyész fejtegetéseit igyekeztek cáfolni. Ezután a vádlottak emelkedtek szólásra és mindegyik néhány szót mondott védelmére. Az elnök hét órakor bezárta a tárgyalást azzal, hogy az ítéletet hétfőn délelőtt 11 órakor fogja kihirdetni.

HIREK.

— **Bajor hercegnők viszálykodása.** *Münchenből* jelentik: A bajor királyi udvarban rangkérdésben különös viszálykodás tört ki a napokban, ami München társadalmi köreiből most élénk szóbeszéd tárgya. *Lajos* főherceg trónörökös másodsülöt fia, *Ferenc* herceg, tegnap tartotta Münchenbe ünnepélyes bevonulását menyasszonyával, *Croy* hercegnővel. Az ünnepies nászi felvonulásban *Gizella* hercegnő, *Leopold* régensherceg második fiának felesége, *Croy* hercegnővel szemben rangelsőbbségére hivatkozott, mert ő a király leánya. Az uralkodó herceg ezzel szemben azt mondta, hogy a rangelsőbbség *Ferenc* herceg nevéé, mivel ő trónörökös fiának felesége. A rangviszály eredménye volt, hogy *Leopold* régensherceg a tegnapi nászbevonulásban nem vett részt.

— **A kultuszminiszter a királynál.** *Ischből* jelentik: *Zichy* János gróf közoktatásügyi miniszter feleségével ideérkezik s a király holnap a minisztert kihallgatáson fogadja.

— **Az új hadtestparancsnok Temesvárott.** A hetedik hadtest parancsnoka és Temesvár vezérő tábornoka, *zweienstamm* *Meixner* Ottó altábornagy vasárnap, a hó tizenegyedikén érkezik Temesvárra s ugyanezen a napon foglalja el új állását. Az új hadtestparancsnok érkezése felől eddig csak kombinációk tájékoztatták a nagyközönséget, de most már hivatalosan adták tudomásunkra, hogy *Meixner* altábornagy vasárnap, reggel hét óra harminchat perckor érkezik a budapesti személyvonattal Temesvárra. A fogadtatásra vonatkozólag az új hadtestparancsnok akarata irányadó, aki kifejezetten megparancsolta, hogy fogadása csak a legegyszerűbb legyen. E szerint a fogadtatásnál minden nagyobb parádé elmarad, a pályaudvaron csak egy magasrangú főtiszt fogadja a hadtestparancsnokot, aki ezután behajtat a Belvárosba. Csak itt történik a hivatalos fogadtatás, amennyiben a fő- és törzstisztek a hadtestparancsnoksági épület előtt várják és itt fogják üdvözölni az új hadtestparancsnokot.

— **Áthelyezések a minoritarendben.** A magyar konventuális minoritarend tartományi főnöke: *Lakatos* Ottó dr. az 1912/13. iskolai évre a következő személyi változtatásokat tette a rendtartomány területén: *Bagary* Norbert áthelyeztetett Egerből Pancsovára. *Baghy* Tamás Aradról Kézdivásárhelyre. *Hassák* Viktor Kolozsvárról Nagyenyedre. *Harsányi* Vince Marosvásárhelyről Miskolcra. *Heiser* Szilárd Kolozsvárról Lugosra. *Horvát* György Nyírbátorból Szegedre. *Lörinczy* Imre Aradról Szegedre. *Nagy* Berárd Marosvásárhelyről Szegedre. *Nagy* Incze Aradról Kolozsvárra. *Palotás* Gellért ujmisés Innsbrukból Aradra. *Révai* Kelemen Lugosról Nyírbátorba. *Straubert* Benedek Kézdivásárhelyről Aradra. *Szabó* Dániel Marosvásárhelyről Aradra. *Vizelyi* Alajos Kolozsvárról Aradra.

— **Munkapárti beszámolók.** *Nyitra*ról jelentik: *Szulyovszky* Gusztáv, a nagytapolcsányi kerület munkapárti képviselője szeptember elején tartja beszámolóját választói előtt. A megyének egy másik munkapárti képviselője is tervez beszámolót.

— **Az építészet köréből.** A csikszeredai vármegyeház építését, amely közel fél millió koronába kerül, *Steiner* József aradi műépítész nyerte el pályázat útján.

— **A margittai kerület ellenzéki jelöltje.** *Nagyváradról* jelentik: Tegnap délután Biharfüreden *Papp* János dr.-t, a Nagyvárad felelős szerkesztőjét felkereste a margittai kerület függetlenségi pártjának a küldöttsége és felajánlotta neki a kerület mandátumát. *Papp* dr. a jelölést elfogadta és rögtön megkezdte körutját a kerületben. A munkapárt jelöltje tudvalevőleg a pénzügyi államtitkár.

— **A német császár és a francia miniszterelnök.** Párisból jelentik: Az Echo de Paris bécsi tudósítója közli lapjával a Ruszkoje Szlovo bécsi tudósítójának azt a jelentését, amely szerint Vilmos császár azt a kívánságát fejezte ki, hogy Poincaré miniszterelnök Oroszországból való elutazása alkalmával látogassa meg Berlint is. Jól értesült orosz körökben ezt a hírt valószínűtlennek mondják. Az Echo de Paris pedig megjegyzi, hogy Vilmos császár sajátos egyénisége mellett nem lehetetlen, hogy a császár csakugyan tett ilyen javaslatot. A párisi külügyminisztériumban a hirre nézve nem tudtak fölvilágosítást adni, a bécsi diplomáciai körökben sem tudnak róla semmit.

— **Berlinből jelentik:** Az Echo de Paris jelentése, amely szerint Vilmos császár meghívta volna Poincaré miniszterelnököt Berlinbe, nem felel meg a valóságnak.

— **Halálozás.** Özv. Bartalos Józsefné született Dochnál Julianna tegnap délután 65. évében hosszas szenvedés után meghalt. Temetése augusztus 10-én délután 5 órakor lesz a Tököl-tér 4. számú házból.

— **Lázítás Magyarországon a magyarság ellen.** Temesvárról jelentik: A hirhede „Deutsch-ungarischer Volksfreund“, amelyet a pángermánok tartanak ki, ma fölháborítóan lázító cikket közöl valami gráci „publicista“ tollából, oly szemérmelenséggel rakja egymás mellé a leglázítóbb sorokat, a kivándorlásra való csábítás hünyös felhívását, hogy a hatóságnak azonnal meg kellene indítani az eljárást. Irja pedig többek között a következőket:

... És most egy szót hozzátok, szeretett testvéreim és hugaim Magyarországon! Várjatok türellemmel, sorakozzatok vezéritek köré, népvédő sajtótírók és annak előharcosa, a „magyarországi német néppárt“ köré. A Középeurópában élő hatalmas német nép növekvő részvétellel kíséri a ti nehéz küzdelmeiteket és testvéreként szívélyesen fogad, ha segítséget keresve és az otthonban kifáradva kénytelenek vagytok hazátokat elhagyni. Ausztriában levő német állásközvetítők ingyen szereznek Magyarországon élő német gazdáknak állást és foglalkozást minden ágban, a gazdasági német védőegyletek ezenkívül magyarországi német parasztsaladokat előnyös feltételek mellett termékeny helyen letelepítenek és gondoskodnak a jövő nemzedék tiszta német neveléséről...

... A tultott sovinizmus reszketni fog majd, ha a német nemzet felháborodásának jogos felkiáltása a magyarországi testvérek szenvedéséért elégtételt követel. Az ő szenvedésük a mi szenvedésünk is...

Igy mernek írni Magyarországon Magyarországról!

— **Robbanás — egy veder víztől.** Karánsebesről jelentik: Nándorhegyen a munkások a kohókból salakot hordottak ki. Strapitz József munkás a füstölő salakra egy veder vizet öntött és az így fejlődő gázok felrobbantak. A robbanás megölte a kohó mestert és az egyik munkást, míg hat ember súlyos sérüléseket szenvedett. Valamennyi sebesültet haldokolva szállították be a kórházba.

— **Megtámadta a rendőrt annak kardjával.** Ponta Adolf, munkanélküli aradi péksegéd szóváltásba keveredett három pecér segéddel, mert ezek egy kutyát elfogtak. Tulipán István rendőr közbelépett és megakadályozta, hogy Ponta tetteleg bántalmazhassa amazokat. Mikor a rendőr hivatalos körutját befejezte, felkereste a pékságédat egy *Bercsényi Miklós* utcai kocsmában és előakarta állítani a városházára. Ponta rátámadt a rendőrré, majd pedig kihuzta annak kardját és fejbe vágta vele a rendőrt, aki könnyebben megsérült. A rendőrség hatóság ellen alkalmazott erőszak címén eljárást indított a segéd ellen, aki ilyen bűn miatt már le volt zárva. Minthogy foglalkozása nincs, letartóztatták.

— **Földrengés a Balkánon.** Budapesti tudósítónk telefonálja: A szeizmografiai intézet földrengést jelző műszerei közeli, katasztrófális jellegű földrengést jeleztek az éjjel. A rengés 2 óra 31 perc 32 másodperckor kezdődött és 4 óra 35 perckor ért véget. A legnagyobb kilengés észak-déli irányban 5 cm. 25 mm. volt. A földrengést az ungvári obszervatórium készülékei is jelezték észak-déli irányban, de tartama itt megállapítható nem volt, mert a jelzőtü az erős kilengés folytán kiesett az ingából. — A délvidéki meteorológiai állomás műszerei Temesvárott is jelezték a földrengést, amelyet itt is észak-déli irányban mutatott a jelzőtü. A földrengés olyan nagy volt, amely a temesvári műszerek még sohasem jelezték; a kilengés a vertikális tüknel 50 mm. volt, míg a horizontális tük az erős lengés folytán kiugrottak helyükből. — Konstantinápolyból jelentik, hogy ott földrengés volt, amely azonban csak kisebb károkat okozott. A földrengés Bukarestben és Szalonikiben is érezhető volt, azonban itt sem történt nagyobb kár.

— **Charles-cirkusz első két előadása,** amelyet nagy közönség nézett végig, nagyszerűen sikerült. Az érdekes mutatványok, a cirkusz hatalmas kiterjedésű sátorömbje, ezeket befogadó nézőtere, istállói mind arról tettek tanúságot, hogy nemcsak reklám hirdeti, hanem valóság is, hogy a Charles-cirkusz a legnagyobbszerű ilyen vállalatok közé tartozik. A mutatványok közül a kitűnően dresszírozott vadállatok produkciói keltek feltűnést, különösen a *királytigriések izgalmas szereplése*. Tevék, zebbrák és egyéb exotikus állatok gyakorlatai váltakoznak a régebről ismert lovasmutatványokkal. Az igazgató-tulajdonos nevetetően kedélyes, jól betanított jegesmedvéi s esetlen zsonglőr főkéi mind művészek. Hét darab elefánt Fernandó ur dresszurájában, továbbá zebbrák, tevék, lámák, antilopok, zebuk, bölények, vizilovak, egy tapír-család, egy állatkerti ritkaság: meseszéd példány Zsiráf kisasszony, azonkívül majmok, kutyák mutatványai teszik érdekessé az állatkerti műsort. Hirneves artisták különbségek mutatványaiban gyönyörködhetünk. Az eredeti marokkói arabok merész ugrásai s gyönyörű látványt nyújtó piramis gyakorlatai, továbbá a kínai csoport ekszcentrikus artista és copfművészei, valamint az indiai fakirok szemfényvesztő produkciói elégitenek ki minden igényt, minden izlést. Merész lovasok bravurjai, elegáns iskolalovások gracióz mutatványai egészítik ki a műsort. Ilyen nagy gárdával indult európai körutjára Charles igazgató-tulajdonos s utjában mindenütt dicséret kísérte. Boszorkányos ügyességű kínai-csoport, erőművész arabok, bűvészkedő hinduk, nagyszerű cowboy-lovasok szerepelnek még a műsoron, amelynek lejátsszása teljes három órát vesz igénybe. A sátor t zsufozásig megtöltő közönség azzal az érzéssel távozott, hogy Aradon hasonló mutatványokban és látványokban a Barnum-cirkusz óta nem volt része a publikumnak.

— **Beszűntetett hatósági mészárszék.** Az utóbbi években a vidék különböző városaiban egyre-másra vetették föl azt az ideát, hogy a mészárosok tulkapásai ellen hatósági husszékeket kell fölállítani, amelyekben olcsó húst mérjenek ki a lakosságnak. Legtöbb helyen azonban, ahol megpróbálták, csalódás lett a próba vége, mert ráfizettek a városok. Békésmegyében Orosháza tett kísérletet egy községi mészárszék felállítására. Mag is nyílt a mészárszék, nyitva is volt pár héttig, de csak nem akart menni sehogysem. A huszárók üzleteiben mégis csak nagyobb volt mindig a vásárló publikum. Ezt a község is belátta és kénytelen volt bezáratni a mészárszékét, mert különben alaposan ráfizetett volna. Így is, rövid idő alatt ráfizetett 1000 koronát. A fiaskót vallott községi mészárszék helyiségét most bérbe adták.

— **Uj boy-vállalat kezdte meg most működését Aradon.** A *Luxus Boyok* csinos, tiszta uniformisban járnak és pontosan kiszolgálják a közönséget. Laktanyájuk a József főherceg-ut 18. számú házból van, telefonszámuk 826.

— **Botrány a belga kamarában.** Brüsszelből jelentik: A kamarában folyton megújulnak a botrányos jelenetek. Amikor *Helleputte* volt miniszter beszédében az agyonszurt Fleuret papot a katolikus vallás mártírjának mondta, a szocialisták között nagy izgatottság támadt és folyton Ferrer nevét kiáltották közbe. A korpánypárti képviselők erre átkiáltottak a szocialistákhoz:

— Anarchisták! Fölforgatók!

A szocialisták így feleltek:

— Hazugok! Csirkefogók! Gyilkosok!

Az óriási zaj miatt az ülést föl kellett függeszteni. A képviselők izgatottsága oly nagy volt, hogy csak néhány higgadt ember nagy erőfeszítésének sikerült a verekedést megakadályozni. A szenátusban a szocialista és radikális szenátorok sztrájkjal fenyegetőznek, mert az elnök nem akarja megengedni, hogy a legutóbbi választásról vitát kezdjenek. Az ellenzéki szenátorok már a mai ülésen nem jelentek meg.

— **Fából készült arany templomi kincsek.** Budapestről jelentik: Az éjszaka templomrablás történt a fővárosban, amely azonban a rablókra nézve kudarcra végződött. A kőbányai Kápolna téren lévő kápolnát fosztották ki a templomrablók és elvittek onnan minden elvihető tárgyat; az összes kelyheket, feszületeket, sőt még a perselyt is. Valamivel éjjel után történt a betörés, amelyet hajnalban jelentettek a rendőrségnek. A főkapitányságról rögtön detektívek mentek ki a kápolnába és konstataáltak, hogy a betörők a kápolnából elvitték a szentséget, az arany feszületet, az arany kelyhet és elvitték ezenkívül a perselyt is. Nagy hajsza indult meg a templomrablók után. Kőbánya lebujaiban keresték őket a detektívek, de mindaddig nem akadtak nyomukra. E helyett azonban megtalálták az elrablott tárgyakat. Az Óhegy-utca 13. számú ház udvarán akadtak rá az egész zsákmányra. Ekkor derült ki, hogy a betörők felültek. Ugyanis az összes elrablott templomi értéktárgyak fából vannak készítve és vastagon be vannak aranyozva. A rablók a sötétben azt hitték, hogy tényleg aranytárgyakat vittek el, amint azonban észrevették tévedésüket, az értéktelen zsákmányt bedobták az említett ház udvarára. A póru jár betörőket nyomozzák.

— **Nyolcvanötezer koronás ékszerek a fürdőben.** Berlinből jelentik: A fürdőutasokat közelről érdeklő ítéletet hozott a legfelsőbb bíróság, megerősítve a stettini bíróság döntését. E szerint nem tartozik felelősséggel a fürdőtulajdonos az esetben, ha a fürdővendég kabinjából letétbe helyezett értéktárgyairól szóló jegyét ellopják és a tolvajnak a jeggyel akadálytalanul sikerül az értéktárgyakat felvenni. A bíróság döntése elé került eset a következő: R. budapesti ügyvéd felesége 1908. esztendő júniusában egy német fürdőhelyen időzött. Egy alkalommal, mielőtt a család fürdőbe ment volna, 85.000 korona értékű ékszereit megőrzés végett átadta egy fürdőasszonynak, akitől egy számozott cédulát kapott értéktárgyairól. Kabinjában letette a padra a jegyet, rá a pénztárcáját és ruháit. A kabinkulcsot, mint rendesen, a lépcső közelében elhelyezett kulcstartóra akasztotta fel. Mikor a vízből kijött s a kulcsért ment, nagy megütközéssel vette észre, hogy a kulcs eltűnt. A kabint kénytelenek voltak feltörni és amikor így bejutottak, a kulcsot megtalálták benn a kabinban, a padon ott hevert az igazolójeggyel, de nem R.-né száma volt rajta. Mikor a jegyet odaadta a fürdőasszonynak, az a kezébe nyomott egy ezüstfonalas erszényt 25 pfenniggel és egy brost, amely husz korona értékű lehetett. R.-né és férje beperelték a részvénytársaságot, de a panaszukat a legfelsőbb biródomi bíróság az említett indokolással elutasította.

TARKASÁGOK.

(Nem dohányzóknak.) Egy ismeretlen ur állított be Schütz Henrik doktorhoz. Bemutatkozott, azután kissé hadarva mondotta:

— A Georgucapulos cég utazója vagyok és engedelmet kérek, hogy a világhírű cég különböző cigarettá és szivargyártmányait bemutathassam. Cégem mindenféle kivitelben és árban gyárt dohányárakat s kérem, engedje meg, hogy bemutassam mintagyűjteményemet...

Az ügyvéd türelmetlenül vágott közbe:

— Kérem, ne fárassza magát. Én nem vagyok dohányos!

— Ugy, nem dohányos? — folytatta az utazó — akkor kérem, tekintse meg ezt a cigaretta-fajta. Gyönyörű kivitel, aranszopókával. Ezre csak 8 korona. Ezeket egyáltalán nem lehet elszívni!

(Alku.) Mandelbaum Áron ruhát akart venni egy aradi készruha üzletben. Már ki is választott egy megfelelő öltönyt s az ára után tudakozódott.

— Na — mondotta a tulajdonos — itt egy szolid üzletben van. Itt nem lehet alkudni, fixárok vannak. A ruháért nem kérek 100 koronát, nem kérek kilencvenet és nem kérek nyolcvanot. Maga ezt a ruhát megkaphatja hetven koronáért, de egy fillérrel sem olcsóbban!

— Jó — felelt Mandelbaum. — Mondok magának valamit, ezt a ruhát nem akarom tíz koronáért, sem huszért, sem pedig harmincért. Adok érte negyven koronát, de egy krajcárral sem többet!

A tulajdonos egy percig sem gondolkodott.

— Sándor — szólt az inashoz — pakolja be ezt a ruhát Mandelbaum urnak!

(A papucsok.) Egy aradi utazó észrevette az uton, hogy papucsát otthon felejtette. Írt tehát a feleségének, hogy küldje utána a papucsot. A levél a következőképp szólt:

Nagyon kérek, küld utánam a papucsodat. Nekem ugyan nem a te papucsodra van szükségem, hanem az én papucsomra, de ha én neked azt írom, hogy az én papucsomat küld el, akkor azt fogod olvasni, hogy az én papucsomat és azt fogod érteni, hogy a te papucsodat és el fogod nekem küldeni a te papucsodat. Ezért én mindjárt azt írom, hogy a te papucsodat, hogy azt olvasd majd, hogy a te papucsodat és megérted belőle, hogy az én papucsomat, hogy aztán az én papucsomat küld el.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. A. Az alma érett állapotban összetörve erjesztő kádba teendő. 21 nap múlva, a tökéletes erjedés után az üstön kifőzendő. Lehet kevés, — mintegy 10% — szilvával keverve is előállítani.

SPORT.

+ Országos sportünnepély a Margitszigeten. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa augusztus 20-ára, Szent István napjára átengedte a Margitszigetet a Gyermekszanatórium javára rendezendő ünnepélyre, oly kikötéssel, hogy a margitszigeti Istvánnapi közönség 1 koronás belépődíjért az egész napi ünnepség minden programszámában résztvehessen és külön díj seholsem szedhető. A szigeti közönség ennél fogva, amikor megváltja 1 koronás jegyét, máris lerótta a Gyermekszanatórium iránti jótékonyágát is és ezért díjtalanul vehet részt a Magyar Athletikai Klub páratlanul nagyarányú sportversenyén, amelynek első része az ifjúsági és szenior verseny lesz, mely már délelőtt fog lefolyni. A szigeti sportpályán délután 3 órától szakadatlanul késő estig fog lefolyni az atlétikai nagy viadal, a dalárverseny és a tüzijáték. Az atlétikai viadalt Zubor Ferenc főmérnök, a MAK igazgatója fogja vezetni. A sportdíjakat Bezerédy Viktor dr. belügyi államtitkár fogja személyesen kiosztani a győztes atléták között.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Vidéki takarékpénztárak, mint gyógyszer-tulajdonosok. A vidéki pénztárak az utóbbi időben egyre másra vásárolják a gyógyszertárakat. A „Belügyi Közlöny“ utolsó számában a következő reáljogi gyógyszer-tulajdonosok adásvételéről számol be: Nagyváradi „Oroszlán“ dr. Rácz Dezső és neje a Bácskai Takarékpénztár. Nyiregyháza, Magyar Korona a Debreceni Első Takarékpénztártól a Szabolcsi Hitelbank Rt. Szabadka, Magyar Korona, Nyiri György törvényes örökösei dr. Nyiri Ödön és Nyiri Bélától. Rácz Dezső és Vadász Gusztáv. Esztergom-Viziváros. Fekete Sas Kampis Józsefné szül. Takácsi Nagy Erzsébettől a Várpalotai Takarékpénztár mint Rt. Igló. Arany-Oroszlán a Mezőberényi Takarékpénztár Rt.-től az Érsekújvári Takarékpénztár Rt. Trsztna. „Szent-Háromság“ Neupauer Jánostól a Felvidéki Hitelbank Rt., Turócszentmárton.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Az időjárást illetően, a teljesen szünetelni nem akaró esőnek a tengeri még jó hasznát veszi. A buzatermés minősége roppant eltérő, sok a gyöngö.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

2500 mm. buza	21:20—22:20	minőség szerint.
200 mm. árpa	17:20—17:60	
200 mm. tengeri	19:20—19:40	
Rozs (consum)	17:40—17:60	
Zab	20:00	

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírási tudósítás.

Budapest, augusztus 9.

Készárú.

Amerika 1-el magasabb. Kinlát, vételkötő kielégítő, 25 ezer mm. 5 fillérrel drágább.

Határidő.

	Dél zárlat	3 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.52—11.53	11.52—11.53
Buza 1913. áprilisi	11.87—11.9	11.89—11.90
Rozs 1912. októberi	9.39—9.40	9.39—9.40
Tengeri 1912. aug.	9.23—9.24	9.23—9.29
Tengeri 1913. májusi	7.50—7.51	7.52—7.53
Zab 1912. októberi	9.50—9.60	9.60—9.61

Az árak 50 kilonként számítva.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távírási tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. augusztus 9.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10.60	0.65
77	—	—	—	11.70	11.75
78	—	—	—	10.80	10.85
79	—	—	—	10.85	10.90

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	—	—	—	10.45	10.50
Rozs	—	—	—	8.70	8.80
Árpa	—	—	—	9.00	9.10
Zab	—	—	—	9.20	9.25
Tengeri	—	—	—	9.30	9.35

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Augusztus 9. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	107.85
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.25
Magyar koronajárdék 8 ¹ / ₂ 0 ⁰ / ₀	—	—	—	76.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.25
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	89.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	213.—
Tiszazab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	142.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	90.—
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	90.—
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	112.90
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	228.—

TANÜGY.

(—) Áthelyezett aradi tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sátor József aradi kir. kath. főgimnáziumi r. tanárt a pancsovai állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— Megakadályozott rablás. Nagyváradról jelentik: Hegyközülak felé haladó országúton ment a feleségével Lakatos Sándor ujlaki gazda. Az országúton hirtelen két napszamos támadt rájuk és elrabolták a házaspár pénzét. A segítségkialtásokat meghallották a közelben gyakorló katonák, két százados odalovagolt, és a lefegyverzett rablókat katonákkal kísértették be a község házára, ahol letartóztatták őket.

— Sirásó, mint „Fekete kéz.“ Nyitráról jelentik: Tóth Lajos nyitri polgármester fenyegető levelet kapott „nyitri fekete kéz“ aláírással. A levél írója megint a polgármestert, hogy változzék meg, mert különben baj lesz. A polgármester a levelet átadta a rendőrségnek. A nyomozás eddig nem járt eredménnyel. A levél írásával egy sirásót gyamusitanak. A sirások ugyanis fizetésük felemelését kérték a polgármestertől, mit ez megtagadott.

— Brilláns, gyémánt, arany, ezüst ékszerek, ezüstneműk, órák előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— Borzalmak Haitiban. Tegnap Haitiban győzelmet arattak a forradalmárok. Porte-Au-Princeben felrobbant a kormánypalota és Leconte Cincinnatus, az elnök odaveszett. Mai táviratok eltérően számolnak be. E szerint az elnök halálát a szomszédos löporraktár felgyújtása idézte elő. A robbanás több, mint egy óra hosszáig tartott és az egész környéket elpusztította. Egy másik verzió szerint az elnöki palota pincéiben nagy tömeg lőszer volt beraktározva, mely magától meggyuladt. Végül még egy verzió. Leconte elnök halála a kaitii forradalmárok annak rendje és módja szerint szervezett összeesküvésére vezethető vissza. Ezek az elnöki palotát, melyben akkor Leconte nagyszámu hívével tartózkodott, dinamittal a levegőbe röpítették. Olyan hatalmas volt a robbanás, hogy az elnöki palotából kő nem maradt és a szomszédos épületek közül is sok összedőlt. A nemzetgyűlés Tanaredő Augusztó tábornokot tette meg elnöknek.

— Orvosi körökből. D. Grawr Viktor. dr egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J. utcából is.

— A Polgári Takarékpénztár új helyiségei. Van szerencsénk az igen tisztelt ügyfeleinket értesíteni, hogy hivatalos helyiségeinket f. hó 8-tól kezdődőleg az Andrassy tér 22. szám alatti saját házunk első emeletére helyeztük át. Az Aradi Polgári Takarékpénztár Igazgatósága. 5021

— Revolveres korcsmai mnltság. Ópécskáról jelentik: Ma délelőtt nagyobb társaság mulatott egyik korcsmában. A mulatozók valamin összevettek, verekedés támadt, amely közben Jozsa Szevea legényt valamelyik társa 9 milliméteres revolverrel hasba lőtte. Jozsa állapota súlyos. A merénlylőt nyomozza a csendőrség.

— Medgyaszay Vilma a világhírű kabaret művésznő így ír a dr. Biró-féle Havasi-Gyopár krémről: Kedves Doktor Ur! Az Ön által készített „Havasi Gyopár Crém“ a legkitünőbb arc krém! Mindenkinek ajánlhatom. Kitünő tisztelettel Medgyaszay Vilma. 5093

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-bojok. Telefon 816.

— Ha szép tiszta antiquar tankönyveket akar félárban beszerezni, úgy jegyezze már most elő Kerpel könyvkereskedésében. Telefon 385.

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcórt üditi, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— Szoba-, cimfestő, mázoló Weichinger Adolf Arad, Hunyadi-utca 1., II-ik udvar. 3506

— Legjobb cigarettafüvelkek Kerpelnél.

Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	20.76
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	857.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	654.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	717.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.07
Német birodalmi márka	—	—	—	117.70
Londoni vista	—	—	—	241.25
Páris vista	—	—	—	95.40
10 márkás arany	—	—	—	23.54

Kőbányai sertéspiac.

Augusztus 9

Augusztus 8. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—157 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 170—174 fillérig.

Sertéslelészám: 1912. évi augusztus hó 6. napján volt készlet 37193 drb. — 1912. augusztus hó 7-én felhajtott 128 drb. — 1912. augusztus 7-én elszállított 427 drb. — 1912. augusztus 8. napjára maradt készletben 36894 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Modern színpad

a Központi-szálloda kerthelyiségében.

Igazgató: Bérczy Jenő.

Ma, szombaton, 1912. augusztus 10-én.

:-: Nagy nemzetközi varieté előadás. :-:

Világvárosi műsor keretében fellépnek:

Róna Hilda,

énekesnő.

Helle Ridgway,

angol szubret.

Zulajka,

keleti táncosnő.

Arany Sári,

kabaret-énekesnő.

Astro,

komikus zsonglőr.

Smith and Bella Jackson,

kiváló néger duett.

Les Malina,

amerikai excentrikusok.

Listers Kelly,

eredeti angol táncidő.

Bergmann,

komikus.

Zöldi Marci,

komikusok és a többi elsőrendű tagok.

Vas Feri,

Naponta két bohózat.

Helyárak: 2 és 1 korona.

Kezdeté este 7/9 órakor.

Kedvezőtlen idő esetében az előadás a teremben tartatik meg.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. augusztus 10-én

1. Az állatok védője. Humoros. — 2. Az ötvös szent-ségtörése. Dráma. — 3. A bűvészek sikere. Kacagtató. — 4. Max legújabb attrakciója. — 5. Bonifaciás tengersizoros. Természetutáni felvétel. — 6. Szárnyszegi ur monopliánja. Komikus. — 7. Az élő bálvány. Dráma.

Előadások délután 7/7 órától kezdve esti 7/12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játsszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma szombaton, 1912. augusztus 10-én:

1. A ravasz házáló. Kacagtató. — 2. Az utolsó tölteny. Megható dráma. — 3. Lemke gazdagon nőszül. Kacagtató. — 4. Sikkasztó pénztáros. Szenczi dráma 2 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-6 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYILTTÉR.*

Alulírottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátaik nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen drága jó édesanya, anyós, nagyanya, testvér, sógornő, nagynéni, rokon és jóbarát

Özv. Bartalos Józsefné

szül. Dochnál Juliánna urnőnek,

folyó évi augusztus 8 án d. v. 6 órakor, életének 65-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az istenben boldogult földi maradványai folyó hó 10-én délután 5 órakor fogtak a Tököli-tér 4. sz. gyászaházból a római kat. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmissza áldozat az elhunyt lelki üdvéért folyó hó 13-án délután 9 órakor fog a helybeli főt. Minoriták szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Legyen a hant könnyű kiszünetett porrai felett!

Arad, 1912. augusztus 8 án.

Jasek József, Jasek Béla, Jasek Ilona, férjezett Donnawell Fülöpné, Bartalos Sándor gyermekei. Donnawell Fülöp veje. Jasek Béláné született Herczegh Irén menyé. Jasek Ilonka unokája. Özv. Jasek Ferencné és családja, özv. id. Schuch Mátyásné és családja, özv. Csernyánszky Vilmosné és családja, Dochnál Albert és családja, Dochnál Ferenc és családja testvérei, sógorai és sógornői. Özv. Donnawell Fülöpné szül. Marksteiner Borbála, Herczegh László és neje szül. Lestyán Mária rokonai. Dokopil Árpád és neje, özv. Joanovits Miklósné és családja unokatestvérei és az összes rokonság. 5098

Varga Imre első temetés rendező intézete Arad, Minorita-palota. Telefon 37. sz. Éjjeli telefon 738

Uj zeneiskola Aradon!

Tisztelettel értesítjük Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy **szeptember 1-jével Aradon, Andrassy-ut 8. szám alatt (II. em., a Minorita templommal szemben)** a modern zenei kultúra legmagasabb színvonalán álló, zeneakadémiai módszer szerint működő

5 főhangszeres zeneiskolát**nyitunk.**

Hangszerek: hegedű, zongora, cimbalom, cello és ének.

Tandij: (3 és ill. 4 növendékkel 1 órában). 2 főhangszerrel és 9 melléktanszakkal **együtt 8, ill. 12 korona.**

E díjjegyezhetni Szalay Aranka tanárnőnél (Rákóczi u. 23.) Ugyanott részletes körlevél kapható.

A beiratkozásokat és felvételi vizsgákat **augusztus 27-től szeptember 10-ig** tartjuk.

Támaszkodva magas képzettségünkre és hosszú, eredményes gyakorlatunkra, bizalommal kérjük az aradi n. é. közönség támogatását, kiváló tisztelettel:

Szalay Aranka, Zey Margit,
a zongora-ének okl. tanárnője. okl. zongora-tanárnő.

Dr. Mezey Zsigmond,
okl. hegedűtanár, a cello- és melléktanszakok tanára. 4915

Apolló Színház.**Augusztus 10-én, szombaton****Sikkasztó pénztáros.****Szenzációs bűnügyi dráma.****2 részben!**

YOGYAT

Pazar kiállítás. Mesteri összjáték.

10% a féláron alul 10%

Telefon 902. városi és megyei 902.

Elsőrendű női cipők.

Minden facon.

Minden szín.

6-10-12-14-16

koronás árban.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 885.

CHARLES CIRKUSZI!

Aradon, a Béla-téren
fölkészített óriási sátor-
ban ma, szombaton,
augusztus 10-én

2 nagy előadás

szencziós műsorral.
Előadások kezdeté délután 4
és este 8 órakor.

Még csak 3 napig!

Helyárak!
Mint rendesen.

A nagyérdemű hölgyközönség
felkéri, hogy az előadáso-
kon lehetőleg kalap nélkül
megjeleni sziveskedjék.

Holnap, vasárnap, augusztus 11-én

Két fényes ünnepi előadás

teljesen új műsorral. 4931
Délután 4 és este 8 órai kezdéssel.

Az esti új műsor legszenzációsabb számai
Mari, a kerék párművész elefánt.

Piccolo- bohóc és Ede
kenguru box párbaja.

Mr. Hubert, a legügye-
sebb lovas szonglőr

Mr. Charly halálugrásai
lőháton stb. stb.

Tigrisek, oroszlanok, fókák med-
vék minden előadásban fellépnek.

Kínaiak, arabok cow-
boyok, indiai fakírok.

14 éven aluli gyermekek és
alantas katonák csak a dél-
utáni előadásokon fizetnek fél
helyárakat.

Az állatgyűjtemény holnap, va-
sárnap délelőtt 9 órától délután
2 óráig lesz nyitva. Délelőtt 10
órától 12-ig próba a ragadozó-
k. Déli 12 órakor a vadállatok
etetése.

Jegyek előre válthatók
Bloch H. papirkereske-
désében.

CHARLES CIRKUSZI!

Több évi gyakorlattal rendelkező
komoly

gépírókat

keresek, ki magyarul s németül
önállóan levelez. — Felveszek ga-
bonaszakmában jártas, megbízható,
ügyes

raktárnokot

és egy józan, szorgalmas és feltét-
lenül megbízható

irodaszolgát.

Kimerítő ajánlatok „Nagykereske-
dés 900” jelige alatt e lap kiadói-
vatalához intézendők. 5089

Megnyit!! Bécs, II. Sperlgasse 5. Megnyit!!

5 perc a város központjától az észak és északkeleti pályaudvar közvetlen közelében.
Pompás új épület, 100 szoba, előkelő családi szálloda, központi fűtés. — Minden egyes
szobában hideg és meleg vízfűrdők a házban. Impozáns előcsarnok, zene, író- és
olvasóterem. — Kitchén konyha. — Szobák Kor. 3-60 feljebb.
6471 Tulajdonos: KARL GEIRINGER.

Figyelem!

Kereskedőknek és iparosoknak rendkívül fontos!

Az „Aradi Bevásárlási Utmutató“

1912. augusztus hó végén több ezer példányban jelenik meg. Az
iskolai beiratások alkalmával nagy az idegen forgalom Aradon
és mindenki olvassa az

„Aradi Bevásárlási Utmutató“-t,

amely felkarolja mindazon forrásokat, ahol az iskolaév kezde-
tén szükséges különféle tárgyak és cikkek a legjobb kivitelben
és a legelőnyösebben szerezhetők be.

Az „Aradi Bevásárlási Utmutató“

augusztus hó 31 én, szeptember hó 1-én, 2-án és 3-án több ezer
példányban ingyen lesz szétosztva a pályaudvarokon a vonatok
érkezésekor, valamint az iskolák kapui előtt.

Az „Aradi Bevásárlási Utmutató“

részére hirdetések felvétetnek az ARADI KÖZLÖNY kiadó-
hivatalában (József főherceg-ut 22. Telefon 151) Kivánatra a
hirdetés felvétele végett a kiadóhivatal megbízottját elküldi.

Az „Aradi Bevásárlási Utmutató“
kiadóhivatala.

Több
vasesztergályos
és

vasgyalus

állandó 5091

foglalkozást nyer

Schiel Testvérek
gépgyárát Brassó.

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő

raktáramat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
dívatosabb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczy Imre,
uri- és női cipész.

Izr. Fiuinternátus

Arad, Chorin Áron-utca 1.

Modernül berendezett intézet.

Felvesz

rendes és magántanulókat

Gondos, családias, vallásos ne-
velés és szigorú felügyelet.
Zongora használat.

5003

Prospektust készséggel küld
az igazgatóság. Telefon 903.

16980-1912.

Körözés.

Egry Gyula aradi lakos beje-
lentette, hogy 1 drb. 7 éves pej
ppa. lova, melynek egyik szeme
hibás, f. évi augusztus hó 6-án az
esti órákban megfutott

Az állat esetleges felfogatása
esetén értesítést kerek.

Arad, 1912. évi augusztus hó
7-én.

Rendőrkapitányság.

Ház,

a Kapa-utcában

olcsón

eladó.

Cím a kiadóhiva-
talban. 5080

Ezen rovatban minden más egy-
ezredbeli beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 36h. utca 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Hírközlő: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útváryon küldendők — a felvétel a szöveg előír — avagy levélbélyegekben. Tudakozódni a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkeresésenként, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, es esetben, válaszbélyeg csatolással. Az apróhirdetések díja a szöveg és a szöveg mellett csatolódik. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közzététel előzetesen megbeszélendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiválasztása díjlanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ÉS FE FEL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert éretük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Öz. asszonyka.”

Kérem felismerés céljából lapban jelezni, hogy milyen ruhában találhatom vasárnap délelőtt Salaczparkban?

Női írók,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

INGATLAN.

Eladó

Lehel-u. 20. sz. ház. 5065

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcspusztító rovarok ellen „Tabicotin Emulsió Vojtek” a legjobb. Egy kísérlet mindenkit meggyőz. Vojtek és Weisz, Arad. II-5251

ÜZLETEK.

Jómenetelű

régi fűszerüzlet italméréssel, más vállalkozás miatt, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4729

Egy igen jó forgalmu

kenyérsütőde teljes berendezéssel, dagasztó géppel — betegség miatt — azonnal kiadó. Hohágyi János, Ujszentanna. 4996

Illés-utca 133.

és Kosár utca sarkán egy szatőcs-üzlet korcsmával, más vállalat miatt, kiadó, esetleg házzal együtt eladó. Tudakozódni ugyanott. 4992

Vendéglő

betegség miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5027

Vidéki vegyeskereskedés

1000 kor. biztosíték ellenében elszámolásra átadó. Ajánlatok „X. Y. Z.” jellegre e lap kiadóhivatalába küldendők. 5024

Egy jó forgalmu

szatőcsüzlet azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5090

ALKALMAZÁST KERES.

Középhoru egyén,
kinek már 16 évig kenyérüzlete volt, ily szakmában állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5009

25 éves kereskedő

pénztárnoki, pénzbeszedői, raktárnoki, vagy más bizalmi állást keres, 1200 korona óvadékkal. Megkereséseket „Szorgalom 21.” jellegre Arad, postrestant. 5097

LAKÁST KERESNEK.

Négy szobás

modern utcai lakás kerestetik fürdő, cselédszoba és zárt folyosóval, földszint vagy I-ső emeleten nov. 1-re. Szives ajánlatok „Kis család” jellegre e lap kiadóhivatalába keretnek. 5023

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás,

modern utcai lakás, ujonnan át-festve, fürdőszobával, villany bevezetve, azonnal kiadó Deák Ferenc-utca 16. sz. alatt. 4975

2 szobás utcai lakás

azonnal is vagy szeptember 1-től kiadó Aranykéz-utca 20. szám.

Három utcai,

1 udvari első emeleti modera lakás november hó elsejére kiadó Karolina-utca 7. alatt. Telefon 872. sz. 5099

Egy modern 5 szobás

magánház kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5032

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-vásználataival. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Mechanikus
és ügynökök felvétetnek a Singer Co. varrógép részvénytársaságnál Arad, József főherceg-ut 9. 5039

Egy ügyes bejáró,

ki jól tud takarítani, felvétetik a délelőtti órákban 7—11-ig. Cím a kiadóhivatalban. 5040

Varrónő

állandó munkára, jó fizetéssel, azonnal felvétetik Lengyel Lőrinc butorgyárában. 6588

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Két cseplőgép-készlet

használt, kijavítva, jókarban, olcsón eladó Burza Testvéreknél Arad, Boros Beni-tér. 4891

Szakértő urak

által megvizsgált kitűnő minőségű téglá kapható Wolff A. Bé-lánál, Munkácsy Mihály-utca 5, közel Gáj, Mosótyz-telep és Ségához. 5052

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Likőraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5014

KÜLÖNFÉLE.

Kiadó üzlethelyiség

szép, tágas portállal, továbbá egy I-ső emeleti 3 szoba, elő- és fürdőszoba, összes mellékhelyiségekkel november 1-re, Deák Ferenc-utca 39., kiadó. 5030

Egy nagy pincehelyiség

kiadó Deák Ferenc-utca 7. sz. a., műhelynek, vagy raktárnak. 4992

Kiadó

november elsejére Dobó-utca 6. szám alatt (a buzapiac mellett) egy raktárnak vagy magtárnak alkalmas, vízmentesen épített pince. Felvilágosítással szolgál ugyanott a házmaster. 4913

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi léveg porától. II 5251

Kész csiszolt,

hordható takaréktűzhelyek eladók. Lakatos tanulók fizetéssel felvétetnek Lenkey Ferencz-nél, Közép utca 12. 4962

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi lévegpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám **816**
2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz. 2881

5245 - 1912.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a Trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokság pályázatot hirdet a gróf Rienenbach Lessonitz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesett alapítványi helyre.

Ezen alapítványra első sorban az 1864 évi május 9-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkantá vált egyének, valamint az ugyan azon alkalommal elesettek özvegyei és árvái birnak igényel.

A pályázati folyamodványok f. é. augusztus 30-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyújtandók be.

Arad, 1912. július 6.

A városi tanács.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban.